

Naujienu Antroji Dalis

NR. 401

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

SONĖ TOMARIENĖ

MEŠKOS IR MES

2

Meškos stovykloje

Bevasarodami Didžiosios Pragarmės (Grand Canyon) parke, susibičiuliavome su Mrs. T., dailininke iš Kalifornijos. Sužinojusi, kad mes dar nenutarėme kur važiuoti kitą vasarą, ji pradėjo piršti Kalifornijos parkus, o ypatingai Josemitus (Yosemite). Kaip ir visi kaliforniečiai, ji gyrė savo valstybės parką be galo ir be krašto. Parkų parkas, esą! Visko jame, ko tik nori! Nori maudytis drungname vandenėly — Merced upė pro pat stovyklą teka. Mėgsti mišką — miškai didžiausi, auga net stebėtinieji sekvojų medžiai. Tinka šilima — gyvenk slėny. Mėgsti šaltį — kopk į Vogelsango ar kitą kurią kalnų stovyklą, kur galėsi kasnakt sušalti į ragą, kasryt praustis, prakiręs ledą. Patinka krikliai — ten dešimtys jų, vienas už kitą aukštesnių. Žavi ežerai — šimtai didesnių ir mažesnių. Nori kalnų — viršukalnių viršukalnės, amžinu sniegu kepurėtos. Mėgsti paukščius — jie ten mažne iš rankos lesa...

Mes tik klausomės, seilę varvindami... O širdy jau pasižadėjome: kitą vasarą niekur o niekur, tik į tą stebuklingą Josemitų parką...

Bet mūsų bičiulė dar panegyrikų nebuvo baigusi. Begirdama toliau, ji pasakė ir tokį sakinį: "Patinka gyvuliai — stirnos būriais aplink stovyklą ganosi, meškos kaip katės kuone aplink kojas glaudosi..."

Mūsų svajonės apie tą parką dzinkt dzinkt ir sukiūžo... Neviliojo tos aplink kojas besiglaudancios meškos, ir tiek, prisipažinome jai.

— Meškų bijotės? Ka, ka, ka! Bet jų nėra ko bijoti. Tik nereikia jų užkabinti, nereikia šerti, o jos nieko nedarys.

— Nevažiuoju į tą parką, nors pats rojus ten būtų, — kietai pareiškiau savo ultimatumą. — Gera pasakyti: nebijok. Bet ką žinai, ką ta meška galvoja? Neduosi jai česti, ji gali supykusi ir sudraskyti.

— Matau, kad jūs apie meškas galvojate lyg apie kokius velniažmogius, — bičiulė pradėjo nuodugnai analizuoti mūsų baime link meškų. — Klaidinga priskirti meškoms žmoniškus jausmus, kad ji kerštinga, pikta be priežasties.

Čia ji mums įrodinėjo, kad norėdami meškos psichologiją suprasti, turime užmiršti pasakų sužmogintąsias meškas. Meška yra tik gyvulys. Jos tikslas nėra gąsdinti ir gauti žmonių. Ji ateina prie žmonių, nes jau yra patyrusi, kad kur žmonės, čia ir maistas. Maistas yra jos vienintelis traukiklis. Kur nėra maisto, ji ten neis. Meškos, priešingai žmonėms, labai nemėgstančios ir triukšmo: todėl triukšmu jas galima lengvai nuvaikyti. Nemėgsta ir šviesos į akis. Taip pat nesupranta juokų: todėl erzinti saldiniu, duodant ir atitraukiant, kaip mažam vaikui, meškai nepatartina. Humoro jausmo neturinti ir, kartą nesugriebusi saldainio, antrą kartą tikrai pasistengs jį pakasti. Jeigu ranka ar pirštai pasitaikytų tame tarpe, jai tai nesvarbu. Nevertinanti. Be to, ne visada galinti susivokti, ar jai siūloma tik skaninys, ar kartu duodama ir ranka.

— Koks kvailys erzins tokiu būdu mešką? — negalėjau patikėti.

— Vis dėlto kas vasarą dešimtimis tvarstomi ir ligoninės guldami, su meškomis pasimatę. O vis per savo kvailumą. Meškos visai nekalti gyvulėliai, žmonės vieni kalti ir kvaili.

Kad meškos būtų taip jau nekaltos šventuolėlės, visai nenorėjome tikėti. Bet Mrs. T. įtikinėjimai kiek palaužė mūsų senąją nuomonę apie meškas.

Todėl 1955 m. išvažiavome į Josemitus, kas bus, tas bus. Meškų nutarėme nebijoti, elgtis protingai, atsimenant, kad tai tik gyvulys, ir t.t. Taip sustiprinę bevirpančią dvasią, pasiryžome stoti su meškomis veidas veidan. Žinoma, ne savo noru, bet jeigu prisieitų; tikėdamiesi, kad gal dažnai neprisieis.

Vos tik atvykus stovyklon, kaimynai su džiaugsmu paaiškino, kad lankosi, kaip gi, kiekvieną naktelę, o dažnai ir dienos metu užsukančios pažiūrėti, ar kokia neprityrusi šeimininkė neužmiršo ko nors ant stalo.

Mes čia turėjome šokią tokią problemą: kur palikti maistą, išeinant iš stovyklos?

Vasarodami Geltonojo Akmens parke, nesivežėme jokių puodų nei indų. Visą vasarą nei laužo nekūrėme. Prisibijodami meškų, kad atėjusios prie valgio nesudraskytų mūsų palapinės (nes jokios kitos vietos valgiui padėti, automobilio nesant, nebuvo), mes visą laiką valgėme valgyklose ir buvome

labai patenkinti gardžiu maistu. Tą patį manėme daryti ir Didžiosios Pragarmės parke. Bet labai ten nusivylėme, nes valgyklos maistas buvo labai negardus. Noroms nenoroms reikėjo pirktis puodą ir virtis ant laužo. Taip pamokyti, į Josemitus, dėl viso pikto, jei maistas valgyklose būtų neskanus, pasiėmėme puodus ir indus. Šitie indai dabar labai praverťejo su meškomis vargstant. Dieną išeidami iš stovyklos galėjome per daug nesirūpinti. Visą laiką tai vienas tai kitas kaimynas aplink sukinėjosi ir žadėjo nuginti mešką iš mūsų stovyklavietės, jei kokia atsirioglintų. O nakčiai, sukrovę į dėžę, maistą padėjome ant stalo, ant dėžės viršaus sukraudami visus indus, puodus ir šaukštus. Mūsų logika buvo tokia: meška, eidama prie maisto, būtinai turės numesti indus, kurie, būdami metaliniai, sutarškės ir mus pabudins.

Taip susitvarkę, sumigome ramiai. Miegojome ramiai ir pirmą naktį ir antrą. Tuo tarpu tai viename, tai kitame stovyklos gale kaimynai pasakojo, kad meška lankiusis, tai tą, tai šį nuo stalo pagavusi. Mes džiaugiamės savo buklumu. O trečią naktį, jau gerokai po pusiaunakčio, išgirdome: dzin dzin! tararai! bar bar! — nubarškėjo mūsų sukrautieji indai ant žemės! H., lemputę pasigriebęs, išsoko iš palapinės ir dar pamatė mešką nubėgantį į krūmus. Apžiūrėję maisto dėžę, nieko iš karto nepasigedome. Sukrovę indus kaip pirma, vėl sugulėme. Po kiek laiko išgirdome šūkaujant kitoje kelio pusėje: meška jau ten buvo nusibaldžiusi.

Iš ryto pradėjo kaimynai lankytis, klausinėti apie nakties viešnią. Pasirodo, mūsų indai ir mes patys, bevaikydami ją, buvome prižadinę aplinkinius, todėl dabar visi ėjo naujienu. O stovykloje veikia šitoks naujienu sužinojimo principas: jeigu, pavyzdžiui, eini iš ryto prausyklon ir sutinki stovyklautoją, iš kurio miegūstos išvaizdos ir primerktų akių gali nuspėti, kad jis šios nakties naujienu dar negirdėjęs, yra visiškai tinkama ir mandagu tuojau pat jį painformuoti, kad vakar naktį, anoje prie upės stovykloje, kur žalias automobilis su mėlyna priekaba, lankėsi meška ir pridarė baisių žalų. Kalbi maždaug taip:

— Atsibudo, sako, naktį, per patį vidurnaktį. Baisiausias triukšmas, o maurojimas! Išsigando visi, vaikai pradėjo cypiti. Išbėga laukan: ogi baisiausia meška, sako, kad tikras grizlis, taip kokių 3000 svarų, automobilį apkabinusi, į vidų laužiasi. Vieną rankeną jau buvo nusukusi ir galinį langą iškūlusi. Mat, jie vakarykščiai buvo žvejoti, daug pagavo. Ko nesuvalgė, automobilin padėjo, o meška ir užuodė...

Kai jau gana prisiaikčiota, pečiais prigūžčiota, priburnota ant kvailų žmonių, kad tokį meškų skanėstą, kaip žuvys, laiko automobilį (jei nebūtų tokie šykštuoliai, juk būtų galėję pakviesti prie žuvienos kaimynus, kurie būtų padėję suvalgyti, o dabar dėl savo neširdingumo ir nekaimyniško elgesio turi tiek nuostolių), etc., etc., dabar yra atviri du keliai. Pirmasis: pilnai patikėjus teisingojo kaimyno žiniomis, pareiti stovyklon ir painformuoti vyrą, vaikus ir visus kaimynus, o vėliau ir visus sutiktuosius žmones apie baisiąją mešką, kuri pridarė tiek žalų. Žinoma, nieko o nieko blogo, jei būdamas žmogus su išlavinta vaizduote, kaip visi reporteriai, dar truputėlį vieną kitą smulkmenėlę pridėsi iš tos išbujojusios vaizduotės. Vakare, grįžęs į stovyklą, galėsi išgirsti paskutinį pagrazinimą: šianakt 6000 svarų grizlis sutraiskė į šipulius žaliąjį automobilį, o mėlynąją priekabą nuvertė į Mersedės upę; prigirdytosios priekabos ir sutraiškytojo automobilio savininkas, besigrumdamas su baisyuoju milžinu, netekęs abiejų rankų ir kojų, o jo dvimetis sūnelis ligoninėje gulys prie pat mirties durų.

Žinoma, jei pasirodysi netikėlis tamosius ir, vadovaudamasis antruoju keliu, pats nueisi ir susiradęs žaliąjį automobilį su mėlynąja priekaba, savininko pasiteirausi apie mešką, galėsi sužinoti, kad meška buvusi stovykloje ir nuo stalo suėdusi biskvitus. Žuvi? Nei jokios žuvies jis nei matyte nematęs. Žvejoti vakar buvęs, per visą dienele nei vienos žuvies nepagavęs, o, šitas parkas niekam netikęs, ežerai toli ir taip vargingai pasiekiami, o kai jis pernai važnėjęs po... Čia jį sustabdai ir vėl teiraujies apie mešką. Bet paaiškėja, kad jis meškos visai nematęs; tik ot, šįryt sausainiai sutraiškyti, reikia spėti, kad meškos darbelis... Ir automobilis sveikutėlis, ir priekaba stovi kaip mūras, ir vaikai pusnuogiai pliuskenasi po Mersedę su visomis rankomis ir kojomis...

Taip ir tą rytą vienas klausinėtojas atėjo pas mus išgirsti paskutiniųjų naujienu apie meškos baisybes. Turėjo jis būti iš kito stovyklos galo, nes nebuvo kaimynas ir jo iki tol nebu-

(Tęsinys 2-me pusl.)

(Tęsinys iš 1-mo puslapio)

vome sutikę nei prie prausyklos, nei prie registracijos stalo. Atėjo žmogus išraudęs, linksmas, akys tik žiba. Taip, rodos, ir matai, kaip jo vaizduotė, rankovės atsiraičiusi, pieštuką paselėjusi, tik ir laukia, kad kuš greičiausiai ir kuš smulkiausiai, žinoma, nebūtinai kuo tiksliausiai, viską surašytą, kad būtų medžiagos ir prie laužo, ir su meškere besidarbuojant, ir namie prie raštinės stalo ar mašinos konvejerio, bendradarbiams apie atostogas besigiriant.

Atėjo žmogus linksmutis, vilčių kupinas, tuojau išplėstom akim ištyrinėjo mūsų rankas, kojas, pasiteiraudamas, ar meška neįkandusi. Truputį jo džiaugsmas išblėso, kai užtikrinome esą sveikų sveikiausi, bet vėl atgijo klausiant, ar meška ko nepavogusi. Ak, gaila buvo jo lūkesčius negailestingai sutriuškinti, kai, mažne atsiprašinėdami, pranešėme, kad nieko, o nieko meška nepagavo.

— Nieko? Tikrai nieko? — jo akys užgėso, kaip vandeniu aplietos laužo žarijos.

— Ne, nieko, — susigėdę murmėjome. Kažin ką būtumėm davę, kad meška būtų nors stiklinę sudaužiusi, ar voveraitėms skirtuosius riešutus išbarsčiusi... Bet — nieko... Jautėme, kad baisiai apvyllėme naujienų ištroškusį stovyklautoją.

— Nieko, nieko... — nuėjo jis murmedamas, galvą žemyn nulėidęs. Taip ir matėsi, kad jis jau dabar abejojo, ar iš viso meška pas mus buvo atsilankiusi.

Pusryčių atsisėdę valgyti, duonos pasigėdome. Vakarykšiai buvome nusipirkę visą kepalą, o dabar — nei trupinio. Kur ta duona galėjo dingti? Gerai atsiminiau, kad duoną, suvyniotą gėlėmis išmarginamė popieriuje, dar buvau įsupusi į rudą maišuką ir išpraudusi į pat dėžės kampą, virš visų kitų valgių, o paskui lehtele užklojusi, ant kurios jau indus, kuriuos meška nubarskino, sukrovusi.

— Ar nebus meška duoną pagavusi?

— Nejaugi meška?

Nuėjau krūmynan, per kurį meška buvo į kitą stovyklą bėgusi. Tikrai: žolėje pakrūmėje rudavo popierinis maišukas, o šalia jo ir gėlėtasis celofaninis.

Aiškus įrodymas, kad mūsų duonos čia būta. Būta, bet dabar nei trupinio.

Dabar buvo visiškai teisėta eiti pas kaimynus duonos skolintis ir nors truputėlį savo meškos garbę apginti. Tą mešką, mat, jau kaip ir savinomės. Ir tiesiog nesmėgu buvo, kad meška atėjo, po dėžę rąsėsi, o nieko nepagavo. Nei šis, nei tas. Nėra, taip sakant, už ko reporteriams užsikabinti, nėra nei to sipulėlio, iš kurio būtų galima vežimą priskaldyti. Nieko nepagavo — kokia čia naujiena! Ot, kai jau pagriebė duoną — tai jau yra už ko liežuvį užkabinti: duoną pagriebė, laimė, kad nepagavo dešros, kuri kairėje pusėje buvo išprausta, gerai, kad neužuodė uogienės, laimė, kad nesuskubo nutverti lašinių, ir t. t., ir t. t.

Ak, nors bėk ir, suradęs tą nusivylusį rytmetinį naujienų ieškotoją, atpasakok jam paskutinį atradimą, apgink meškos pagarsėjusį vagiškumą! Bet kur ji bėsuraši: nei žinai, kas jis, nei kokios spalvos automobilis, o gal jau, nusivylęs neįdomiomis meškomis, ir iš stovyklos išvažiavo...

Toks tai buvo antrasis mūsų su meška pasimatymas.

Už duoną visai nepykome: meška buvo už tai šimteriopai atsilyginusi. Bėskolindami duoną, susipažinome įdomių kaimynų, ir patys jau skaitėmės pilnateisiai, užgrūdinti stovyklautojai. Juk argi neišbudino meška pačiam vidurnakty (visada visokie baisūs nuotykių atsitinka pačiame vidurnakty, ne anksčiau, nei vėliau)? Ar nenuginėme jos nuo savo valgių? Ar nubarskino visų indų nuo stalo? Ar neradau pakrūmėje popierių, kur duona buvo suvyniota? Ar nevedžiau kaimynų pažūrėti? Ar neišgąsdinome dviejų ar trijų naujų stovyklautojų savo pasakojimais apie meškas? Ar nesijautėme beveik didvyriai, gulėdami neapsaugotoje palapinėje, viešai pakrovę valgius ant stalo, gaminodami meškas kuone iš palapinės, tiesiai iš nasrų ištraukdami duoną, lašinius, ir t. t.? Ar nebuvo smagu, klausytojui kinkas drebinant, prityrusio tonu pečiaais gūžtelėti ir šalčiausiai pastebėti:

— Meškos čia kas naktelę lankosi. Bet mes apsipratę, miegame kaip užmušti. Tik jei jau indus pradeda tarškinti, vyras atsikelia ir nuvaro šalin.

Taip sau šalčiausiu tonu, lyg jau tos meškos vaikymas būtų kasdieninis dalykas, lyg ją nuvaikytum tartum kokią katę.

Ir visi tie savos didybės pajutimai tik už vieną duonos kepalą! Pigu!

Nežiūrint to, kai kitą rytą sužinojome, kad meška buvusi pas kaimynus, tuojau ten nubėgome ir smulkiausiai išklausinėjome: kada, kaip ir ką, apžiūrėjome numestą žemėn uogienės puodelį ir suplėsytą sausainių dėžutę (kurių kaimynas visą dieną nepajudino — laikė įrodymui). Reikėjo juk ir stovyklos garbę prižiūrėti: pagarsėjusi buvo, kad kasnakt meška lankosi. Jei kasnakt, tai reikėjo kasnakt ir įrodymų.

Bė to, ir kaimynų nederėjo įpvilti: kaipgi žmogų paliksi vieną, nesidomėsi. Koks gi malonumas ir stovyklauti, jei meš-

ka lankosi, nuostolius daro, o kaimynai nesidomi! Ar galima lūpas sučiaupus iškentėti, kol kada iš atostogų grįši? Pagaliau, kam vakarais tie laužai kūrėnami, kornai spraginami, dešrelės svilnamos? Nugį, kad būtų kada dienos naujienomis pasidalinti, būtų ir nebūtus nuotykius po dešimtą kartą atpasakoti. Tai yra didelis stovyklinio gyvenimo pliusas. Tik patys didžiausieji cinikai gali jį niekiinti. Mės cinikai nebuvo ir neketinome būti.

Daug anekdotų apie meškas išmokome ir užmiršome stovykloje. Mano mėgiamiausieji yra apie meškiukus. Meškiukai! Kokie tai malonūs ir visų mylimi padarėliai! Ir žvėrynuose jų narvai būrių būriais apstoti, ir pakelėje kokį pamatę visi automobiliai sustoja, o vaikai net negyvus pliusinius stiklo akimis nakčiai į lovele prie šono guldosi. Nenuostabu, kad ir mamos meškos tuos meiliuosius padarėlius ypatingai myli. Dėl tos meilės jos yra labai pavojingos. Jeigu tik įtars, kad esi jos lepūneliui pavojingas, — o įtarimui užtenka ir žvilgsnio, — nesivaržydamos puls tavę, gindamos savo meilutį. Gali ir nepulti, gali ir neįtarti — sunku pasakyti, kas sužadina motinos pavydą ir įtarimą. Betgi meškos su vaikais pabrėžtinai palaia saugotis visi girininkai savo kalbose prie vakarinių laužų, pavairinimui vis papasakodami šį anekdotą, matyti, jų mėgiamąjį.

Sustoja turistų automobilis prie išvažiuojamųjų parko vartų. Girininkas ir klausia:

— Ar nieko draudžiamo nesivežate iš parko?

— Ničnieko, — užtikrina pora.

Girininkas jau pasirengia mostelėti ranka atsisveikindamas, kai pastebi kažin ką automobily spruduliuojant — ogi tarp Mr. ir Mrs. besėdįs mažas meškiukas!

— Na, o šitas? — klyktelėja pasipiktinęs girininkas. — Ar nežinote, kad negalima parko gyvulių judinti? Tuojau duokit čia man jį!

Mrs. paplūsta ašaromis.

— Pavyduoliai jūs girininkai! Atimate šitą mažą meškutį! Ir po tiek vargo, kurį turėjome, kol nuvarėme šalin tą didžiąją mešką, kuri kartu su juo vaikščiojo!

Pastaba. Praeito numerio straipsny MĖSKOS IR MES pirmajame paragrafe išspausdinta: "Nešerkit meškas iš tolo". Turėtų būti: "Nešerkit meškų; sutikę mešką vieškely, uždarinėkit langus ir nelipkit laukan iš automobilio; stebėkit meškas iš tolo".

(Bus daugiau)

- Paruošia paprastas ir sudėtingas (nuosavybių savininkų) mokesčių blankus.
- Paruošia algų lapus • Atlieka knygvedybą.
- Sutvarko užsilikusias knygas.

PRANAS SALEMONAVIČIUS
504 West 33rd Street (netoli Normal Avenue).
Susitarimui tel.: Victory 2-3486

Valandos: Kasdien nuo 6 val. vak. iki 10 val. vak., šeštad. ir sekmad. nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro. 20 M. PATYRIMAS; ŽEMOS KAINOS.

LICENSED SALESMAN — padeda pirkti ir parduoti Real Estate.
Parūpina visokius draudimus — "insurance".
Kaip GENERAL CONTRACTOR — taiso, remontuoja būstų patalpas bei senus namus, stato naujus namus ir ofisus, perdirba krautuvų priekius, dengia stogus, tinkuoja ir atlieka visokius mūrinių, medžio ir kanalizacijos "plumbing" darbus. Plytelės grindims, sienoms. Taisome elektrą.

PRAŠOMA TELEFONUOTI DĖL APSKAIČIAVIMŲ.

Prof. Vaclovo Biržiškos

**SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ
KNYGŲ ISTORIJA**

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl.
Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00.
o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois

**AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSĖJE
PRASTAIS DANTIMIS.**

pasakė Benjaminsas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuviusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujoji knygoj

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir orožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.
Siųskite čekį ar Money Orderį:
NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill

MOKSLO ŽINIOS

Embriono odos lopai vėžio žaizdoms gydyti

Du vėžio ligos tyrinėtojai Memorial Center for Cancer New Yorke padarė įdomius bandymus, priaugindami negimusių vaikų odos lopelius suaugusiems žmonėms ir tie lopeliai tebėra gyvi po ištisų metų laiko. Kitais dviem atvejais tokie pat negimusio kūdikio (embriono) odos lopeliai tebėra gyvi kelioms savaitėms po prisiuvimo praėjus.

Vėžio tyrimo institute bandymai jau nuo seniau yra daromi su gyvuliais, kur žiurkių ir kiškių embrionų oda buvo prisiūta suaugusioms žiurkėms ir suaugusiems kiškiams, ir apie 75% atvejais lopai priaugo. Dr. Snyderman pranešė, kad bandant su žmonėmis, pašto ženkliuko didumo odos lopeliai buvo paimti nuo 4-rių mėnesių amžiaus embriono. Iš 8 pacientų, keturiems lopai visai negijo, gal būt, dėl infekcijos arba technikos, kadangi embriono odėlė yra nepaprastai švelni. Dviem atvejais lopeliai išgyveno apie metus laiko, o dviem kitais atvejais tie lopeliai tebėra tik kelių savaitžių amžiaus ir tebe gyvena.

Yra žinoma, kad tokie lopai (graftai) prigyja tik tais atvejais, kai jie paimami iš dvykū, arba kai pacientas serga agammaglobulinemia, kur kūnas nepajėgia pasigaminti "armijos", t.y. tokių kraujo narvelių, kurie svetimą odos ar audinio lopą sunaikina. Šiaip, visi sveiki kūnai svetimo kūno lopus bemačant sunaikina.

Jei tolimesni tyrimai parodys, kad embrionų lopeliai tikrai prigyja, bus bandoma laboratorijose tokių audinių prisiauginti tiek, kad būtų galima imti, kaip iš kokio banko ir vartoti nudegimams ir vėžio žaizdoms gydyti.

Garso bangos indams plauti!

Labai aukštos įtampos (frekvencijos) garso bangos sėkmingai pradamos vartoti ligoninėse ir pramonėje medicinos instrumentams ir precizijos įrankiams, kaip tai sprausminiams motorams, generatoriams, radijo dalelėms, valyti. Ultragarso valymo instrumentai jau įrengti 12-je ligoninių Chicagoje, kur 100 instrumentų nuvaloma per 3 minutes, kai paprastai trukdavo ištisą valandą. Valymo procesas įvyksta, kai "begarsis garsas", sukeldamas oro bangelytes, tuo iššaukia mikroskopišką trynimą, pasiekiantį smulkius instrumentų ravelius ir užkampelius.

Strontium 90 pavojus

Trys Kolumbijos universiteto mokslininkai, tyrę radioaktyvaus strontijaus (strontium 90) susikaupimą žmonių kūnuose pasėkoje dažnai vykdomų atominių bombų sprogdinimų, rado, kad dėl šios priežasties strontijaus yra prisi-
kaupe 33% daugiau. Vaikuose iki 4 metų amžiaus to elemento koncentracija yra 10 kartų didesnė, kaip suaugusiuose ir moteryse 15% didesnė, kaip vyruose. Įdomu, kad šiaurės Amerikoje koncentracija yra apie dukart didesnė, kaip Pietų Amerikoje, Afrikoje ir Australijoje. Manoma, kad Sovietų Sąjungoje nuošimtis yra dar didesnis, kadangi jie savo bombas sprogdina daug arčiau prie žmonių gyvenamų vietų, kaip Amerika.

Daugiau kaip iš 1,000 žmonių iš visų pasaulio šalių buvo paimti tyrimui kaulų pavyzdžiai. Išvada tokia, kad jei sprogdinimai vyks ir toliau, kaip jie vyko 1957 metais, tai apie 2,000 metus strontijaus 90 susikaups žmonių kauluose visas penktadalis to kiekio, kurs yra laikomas fatališku.

Dr. Schulert, žinomas biochemikas, pareiškė, kad "dabartinis strontijaus 90 kiekis, gaunamas iš sprogdinimų radiacijos, yra dar tik maža dalelė to kiekio, kokį mes gauname iš savo normalės aplinkumos", ir dar nesą reikalo manyti, kad padėtis jau yra kritiška, tačiau pabrėžė, kad tų atradimų negalima praleisti nesusirūpinus.

ŠYPSENOS

Kas netelpa moters krepšy

Louisville, Ky. Vagis vienai šio miesto pilietei pagrobė rankinuką, ir kai policija, norėdama padėti surasti, paprašė surašyti, kas tame rankinuke buvo, poniutė prirašė pilnus keturis mašinėlė rašytus puslapius.

Sena ir nauja

San Pedro, Calif. Richard Lundquist darniai suderina senovišką susisiekimą su šia sprausminių lėktuvų ir raketų gadyne. Jis dviračiu kasdien važinėja 32 mylias iš ir į Fort MacArthur dirbtuves, kur yra gaminami Nike tipo raketiniai sviediniai.

Ar beždžionė šeimos narys?

Pittsburgh. Beždžionės gali būt elgiasi kaip žmonės, bet mokesčių įstaiga abejoja, ar jos gali būti laikomos šeimos nariais ir atsakyme vienam vadevilių aktoriui paaiškino, kad jis negali, užpildydamas mokesčių formas, savo 2 beždžiones įrašyti, kaip jo išlaikomus šeimos narius. Aktorius užprotestavo: "Kad jūs žinotumėt, kad jos elgiasi gudriau, kaip daugumas žmonių, tai jūs kitaip kalbėtumėte!"

Lenkijoje tai bent vagys!

Varšuva. Policija praneša, kad Krywlany aerodrome ties Baltstoge vagys numausė didžiuliam keleivinio transporto lėktuvui ratus ir su visu grobiu nepastebėti dingo.

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 15 1958

ANTANAS PEŠKYS,

ėikagiečių mėgiamas dainininkas, šiomis dienomis tapo Stanley Furniture bendrovės dalininkas. Kartu su Amerikoje gimusiu Stanley Tranu jiedu yra pasiryžę vystyti prekybą ir aptarnauti kostumerius.

Stanley Tranas, ikišiolinis Stanley Furniture bendrovės savininkas, yra didelis sporto mėgėjas. Per paskutinius 20 metų jis, lošdamas golfą, laimi pirmąsias vietas ir gauna dovanas. Jis nenori atsisakyti nuo mėgiamo sporto. Bet jei nori lošti golfą, tai negali prekiauti. Todėl jis ir pasiėmė Antaną Peškį savo bendrovės dalininku, kad abu galėtų prižiūrėti biznį ir teisingai aptarnauti gausius savo klientus. Jų baldų krautuvė yra 7026 So. Western Ave., o tel.: PProspect 6-2254.

REMKITE JUOS RIZNIBRIJ
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOS"

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

A. TVERAS

Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš
300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonas:

PProspect 8-2013

7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir
tvarkingas Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SKOLINKIŠ STANDARD UZ

ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ

TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIrginia 7-1141

Lietuvė giltinės dalgi sulankstė

"Pradėjus skaityti prof. Tumėnienės atsiminimus, negali sustoti — taip jie yra patrauklūs ir naudingi ne tik gydytojui, bet ir kiekvienam lietuviui".

Pediatrė Dr. Aldona Rugienė,
Clinical Assistant of Loyola University,
Stritch School of Medicine.

Neeilinis grožis visada mus visus gerai nuteikia. Nuo jo ilgesniam laikui akių atitraukti negali, — jis ne tik nenusibosta, bet dar, energijos pridodamas, naudingam gyvenimui bei pajėgiai kūrybai žmogų skatina. Toks retai sutinkamas grožis — tiesa, kuklus, bet veržtis į gerį mus įtakojančias dabar atsirado lietuvių tarpe. Jis kėlė kas *Karvelio* knygos lentynose tūno ir į kiekvieno šviesaus lietuvių širdį bei smegenis įsileidžiamas prašosi. Tai prof. md. dr. vaikų ligų specialistės *Vandos Tumėnienės* kadaise pergyvento gėrio ir grožio vykęs atgaminimas — jos 172 puslapių knyga "*Mano atsiminimai*". Ji graži, skoningai papuošta ir, svarbiausia, nepaprastai naudinga, nes mus sava vidine jėga iš pelkėtų šalių kelių kūrybingan gyveniman traukte traukia. Ji kiekvieną gyvenimo tempo nepamesti skatintė skatina. Ir nieko čia nuostabaus — obuolys nuo obels netoli tenukranta: šiosios knygos sielą sudaro *subrendusi* Lietuvos laukų dukra *Mingailaitė*. Ji augo, dvasia ir kūnu tvirtėjo bei tvarkėsi taip, kaip dauguma lietuvių dukterų kad tvarkosi. Tik pastaroji *pajėgiai subrendo* — ji savų ryžių iš minios prasimušė toli eilinė moterį pralenkdamą. Ji gydytojos, vaikų ligų žinovės — pediatrės, medicinos daktarės, visuomeninės, Lietuvos universiteto ordinarinės profesorės takais, keliais bei vieškeliais išnardė. Ji jais žygiuodama nešė lietuviškos pediatrijos vertingą vėliavą aukštai iškėlus ir tvirtai ją visam kelyje išlaikė. Ji Lietuvos vaikams galandamą *giltinės dalgi sulankstė*. Ji iki tol negirdėtų neregėtų Lietuvoje vaikų sveikatingumui pakelti pagerinimų įvedė, pvz. viduriuojantiems vaikams lemiamos reikšmės turinčią pieno preparatų virtuvėlę įsteigė, dietines seseris paruošė, sėkmingai su vaikų infekcinėmis ligomis kovojo ir tokiais kovai rimtus specialistus paruošė.

Iš giltinės nasrų į motinos glėbį

Dr. Tumėnienė, galima sakyti, iš griuvėsių bei pelenų pradėjus, milžiniškus lietuviškoje pediatrijoje darbus nuveikė. Ji tikrai kūrė, — iš nieko gražiausius dalykus gyvenime realizavo. Ji giltinės dalgiui asmenis atšipino taip, kad vaikai liūvėsi rudens lapais kritę. Jie buvo išgelbėti ir motinų glėbiuosna sugrąžinti. O kas gyvenime gali būti gražesnio už motinos šypsnį bei skardų vaiko juoką?! Už šį grožį Lietuva yra savai du-

krai *Tumėnienėi-Mingailaitėi* dėkinga. Ir yra dėl ko dėkoti! Juk prieš dr. Tumėnienės laikus Lietuvoje giltinė švaistės po pirkias veik netrugdoma — iš 1,000 gyvų gimusių kūdikių iki vieno metų amžiaus mirdavo net 262 (1905 m.). Dabar tokių aukų mažiau 30 bevelijama mirčiai pasiimti. O buvo laikai, ypač po Didžiojo Karo, kada tokių vaikų mirtingumas buvo pašokęs iki 300.

"Mano Atsiminimai" knygos autorės pastangomis jau 1936 m. jis krito iki 90. Tai buvo didelis laimėjimas. Pastangų reikėjo milžiniškų. Jų niekad dr. Tumėnienėi netrūko. Ji universitete profesoriaudama vaikų kliniką įkūrė, užkrečiamų ligų ligoninę įsteigė, privačią vaikų sanatoriją suorganizavo ir jai vadovavo bei Lietuvai vaikų ligų specialistų ganėtiną skaičių parengė. Ir visa tai sėkmingai, tiesiog pasigėrėtinai atliko. Primintina, kad ji taip dirbo ir tiek daug padarė pinigais nebūdama apsikrovus — tų laikų Lietuva viso ko stokojo.

Visa ta per erškėčius į gerį ir grožį kelionė dr. Tumėnienės "Atsiminimuose" uždegančiai nušviečiama. Šią knygą beskaitydamas įgauni jėgų gerume tobultis ir ryžto diems darbams atlikti išgyji. O to mums šiandien kaip tik ir trūksta. Jau tulo vaikas atsisako universitetan eiti tėvų lėšomis, žydberniauti bevelydams. Į tokių rankas tegul patenka dr. Tumėnienės "Atsiminimai". Tegul šios knygos puslapiuose glūdinčią jėgą išjudina užsnūdusį mokslui lietuvių. Tegul jis pasisemia žmogui tikrą gyvenimą laiduojančių vaistų. Pastarųjų veikimą vaikams tėvai turėtų išbandyti, juo labiau, kad jų išgyti galima vos tik trijų žaliukų netekus.

Ryžtas mokslui — pažangaus gydytojo savumas

Dr. Tumėnienė nepaskendo sėkmingoje praktikoje, kaip neretas mūsiškių. Ji, atsakomom įstaigom vadovaudama, turėjo laiko ir energijos nuolatiniam profesiniam tobulinimuisi. Ji socialinių sambūrių aktyvia narė būdama, ne tik savam krašte mediciniškus straipsnius rašė, mediciniškose organizacijose pasikaitas skaitė ir apie įdomius susirgimus diskutavo pacientus pademonstruodama, bet ir iš svetimųjų, visiems norintiems prieinamų, medicinos mokslo skrynių sėmėsi savai specialybei naujausių brange-

(Tęsinys 11-me pusl.)

Paskubėkite išsiųsti giminėms ir draugams
siuntinį -- DOVANĄ VELYKOMS

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Tel.: INGERSOL 7-6465, INGERSOL 7-7272

(Licensed by USSR)

Siųsti galima tik naujus daiktus; (medžiagas, drabužius, maisto produktus, vaistus, siuvamas mašinas, akordeonus ir t. t.).

Siuntinių pristatymas garantuotas, o taip pat gavėjo parašu. Visos išlaidos įskaitant muitą apmokama firmos kontorose. Kiekvienas siuntinys apdraustas.

Siuntiniai adresatams pristatomi laike 2 mėnesių, oro paštu laike 8—10 dienų.

Klijentų patogumui firmos įstaigose yra didelis pasirinkimas ir įvairių rūšių prekių prieinamomis kainomis.

Firma atidaryta kasdien, o taip pat sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro.

Newarko įstaiga sekmadieniais uždaryta.

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. 121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL. 832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa.

OREgon 4-1540 DUNKirk 5-6550 WALnut 3-1747 11601 Jos Campau Ave. 651 Albany Avenue 312 Market Street

DETROIT 12, MICH. HARTFORD, CONN. NEWARK, N. J. Townsend 8-0298 CHapel 7-5164 MITchel 2-2452

3741 W. 26th STREET, CHICAGO 23, ILLINOIS Crawford 7-2126

PADEKIME ARTIMIESIEMS

LIETUVOJE IR SIBIRE

Artinasi Velykos, o mūsų artimieji neišdrįsta prašyti vaistų, aprangos, o ypač maisto, todėl susirūpinkime ir paskubėkime suteikti jiems vėlykinių džiaugsmą, pasiūsdami tikrai vertingus siuntinius per mūsų visiems žinomą lietuvišką įstaigą, kuri siūnia aukščiausios rūšies prekes iš Europos valstybių už žemiausias kainas iki 44 svarų. Mūsų siuntiniai pilnai apmokėti. Aukštesniosios kainos, pažymėtos raide S, — Sibiriui.

No. 32 — \$55.65—S—\$58.00

11 sv. rūkyto kumpio
5 svarai cukraus
5 sv. kvietinių miltų
2 svarai kakavos
2 svarai bekono
2 svarai dešros
1 sv. 13 oz. sviesto
1 sv. 13 oz. margarino
1 sv. pieno miltų
1 sv. kiaušinių miltų
1 svaras šokolado
1 svaras kavos
1 svaras medaus
15 oz. razinų
8 oz. kepiniai pulv.

No. 33 — \$30.50—S—\$32.85

20 sv. kvietinių miltų
18 sv. kiaušinių miltų
1 sv. kiaušinių miltų

No. 37 — \$48.45—S—\$50.80

Ligoniams ir Sibiriui

10 sv. vynuogių cukraus
5 sv. medaus
5 sv. džiovintų vaisių
4 svarai sviesto
4 sv. kepenų pašeto
3% sv. vištienos
1 svaras kakavos
1 sv. šokolad. saldinių
7 oz. Jell-O
160 kubikų buliono.

No. 39 — \$26.90—S—\$29.25

10 sv. kvietinių miltų
9 sv. taukų
5 sv. moun
5 sv. ryžių
5 sv. cukraus
1 sv. 11 oz. makaronų
1 sv. pipirų
2,000 tablečių sakarino.

33 svarai angliško medžiagų \$99.30—S—\$101.80
100% vilna vyr. siutui, pilka ar mėlyna dryžos—3½ yardo
75% vilna vyr. siutui, pilka ar mėlyna dryžos, 3½ yardo
75% vilna vyr. žieminiam paltui, sunki, mėlyna ar ruda—3 yardai
100% vilna mot. žieminiam paltui, mėlyna, ruda ar žalia—3 yardai
Rayon vyr. ar mot. siutui, tamsiai, vid. ar šviesiai pilka—3½ yardo
Pamušalui šilkas 54 inch. pločio, visų spalvų—8 yardai.
Rayon Gabardine vyr. ar mot. vasariniam paltui, mėlyna, pilka, rusva—3 yardai. — Oda padams — 2 sv.

VELYKINIS IŠPARDAVIMAS—NUPIGINIMAS—\$2.00—\$2.50.

14 skirtingų 100% angliškos vilnos siutams po \$6.00 ydardas. Siūsdami užsakymus raštu, rašykite aiškiai adresus ir pridėkite čekį. Darbo valandos, išskiriant šventadienius, 9—6 val.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th St., Chicago 23, Ill., USA.

Tel.: Crawford 7-2126

SKYRIAI:

3305 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill., USA

Tel.: Lafayette 3-2021

6908 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

UNIVERSAL PARCELS SERVICE CO.,
1267 W. Fulton St., Grand Rapids 4, Mich.

TIKTAI GRAMERCY, Licensed and Bonded by N. J. Banking Commission PASIŪLO JUMS ŠIUOS PATARNAVIMUS PINIGAI Į LIETUVĄ. Pristatymas garantuotas per 2 savaites. Pakvitavimas įteikiamas. 100 rublių \$10.00. Mokes-tis už orderį \$5.00. Didžiausias orderis \$50.00; bet jūs galite siųsti kiek norite perlaidų, net tam pačiam asmeniui.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ. Reikalauk mūsų 16 puslapių katalogą ir vaistų kainoraštį.

Mūsų 15-ti metai — Tūkstančiai patenkintų klijentų.

GRAMERCY — Suite 925—744 Broad Street, Newark, N. J.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, FEBRUARY 15, 1958

Naujas inasas i smulkią tautosaką

Jurgis Gliuda

Trumpas liaudies posakis, kuriuo reiškiamą gyvenimo patirtis paprastu palyginimu, be pamokymo ar patarimo vadinamas priežodžiu; patariamasis posakis yra patarlė — taip "Lietuvių Kalbos Vardovs" apibūdina smulkios tautosakos kūrinėlius.

I smulkios tautosakos skyrių įeina ir posakis, taiklus išsireiškimas, kuris nereikia nei patarimo, nei palyginimo, bet greičiau, pavazduoja įspūdį, gaunama reiškinį stebinti.

Priežodžiai, patarlės, posakiai ne be pagrindo laikomi tautos išminties perlais, kai tuo tarpu pasakos, sakmės, legendos skirtinos prie tautos poetinių polėkių, nedaug turint ryšio su praktiskąja gyvenimo puse, su patirties ar išminties perteikimu.

Kilusi iš proistorės gelmių, patarlė lydi kartų kartas, kaip rūpestingo tėvo patarimas savo vaikui. Nenuostabu, kad rašytojai, filologai, filosofai, pedagogai visad didžiai vertino tos smulkios tautosakos poveikį, vieni grožėdamiesi jos lakoniškumu, kondensuotumu, kiti stebėdamiesi jo nepaprastu vaizdingumu, nepamėgdžiojamu humoru, nenuginčijamu teisingumu.

Mūsų entuziastingasis Tumas-Vaižgantas išsitarė: Lietuvių tautosaka žeri perlais, spindi deimantukais.

Senajame testamente yra atskira "Patarlių Knyga", kur tautos išmintis, sukaupioji tuose trumpuose išsireiškimuose, iškelta į nepaprastą aukštį, sugretinant tautos išminties posakius su kulto nuostatais. Toji knyga laikoma gražiausiu Hebrajų literatūros perlu. Priežodžiai, patarlės ir posakiai toje knygoje dėsto išminties reakciją į įvairius gyvenimo atvejus: moralę, šeimos vertę, meilę, turtą, teisę, teisingumą...

Patarlių ir priežodžių turtais ir jų turiningumu pagrįstai didžioji kiekviena tauta kaip savo išpūdinga reprezentacija. "Tautos išmintis spindi jos patarlėse", — sako Wm. Penn.

Taip ir mūsų tautos smulkioji tautosaka yra netik lygi, bet daugiur ir turtingesnė už kitų tautų. Nuo gilių senovės sėslių tauta, lietuviai sugebėjo sukurti ištisą kodeksą patarlių ir priežodžių, iš kurių mes matome kaip iš giliausios senovės lietuviai reagavo į gyvenimo struktūrą, ir kaip jie surikiavo savo pažiūras į dorą, teisę, šeimą ir gyvenimo prasmę.

Seniau svetimi, o paskui ir savi, vis labiau domėdamiesi lietuvių smulkiąja tautosaka, jau nuo XVII amž. pabaigos, pradėjo rinkti ir skelbti spaudoje lietuvių patarles ir priežodžius. Ištisa grandinė vardų, mūsų pagarbiai minimų, skyrė dėmesį tai lietuvių smulkiąjai tautosakai: T.Lep-

neris, M.Pretorius, P.Ruigys, J.Brodovskis, K.G.Milke, G.H.Neselmanas, A.Schleicheris, D.Poška, vysk. M.Valančius, S.Daukantas, ir vėlesnieji — vysk. A.Baranauskas, dr. J.Basanavičius, prof. E.Volteris, Tumas - Vaižgantas, kun. Sabaliauskas, prof. Niemi, prof. V.Krėvė-Mickevičius, J.Jablonskis ir kt. Dabar, už Lietuvos sienų mes matome ir J.Balį, neseniai mirusį J.Būgą, ir kt.

Tarp tų garbingų tautosakos rinkėjų šiomis dienomis pasirodė ir naujas vardas — Jonas Mingirdas. Tai Lietuvos teisininkas, išleides šiomis dienomis Jono Mingirdo slapyvardžiu "Smulkioji tautosaka" patarlių, priežodžių ir posakių rinkinį.

Patraukliai išleistoje knygoje telpa 4,620 smulkios tautosakos kūrinėlių. Tai bene didžiausias iš iki šiol pasirodžiusių tos rūšies leidinių. Rinkėjas suteikė visam rinkiniui tam tikrą sistemą, suskirstydamas medžiagą alfabetine tvarka, o knygos gale suskirstydamas turinį pagal aptariamą sąvoką 96 atskirais nusakymais.

Pagal autoriaus sistemą galima gana lengvai sugauti ką taria lietuvių patarlės tokiu ar kitokiu atveju. Pav. imdami sąvoką "gėris", surandame nurodymus, kurioje knygos dalyje tautos išmintis tą sąvoką aptaria. Mes matome: Blogis išmokė gerį pažinti; blogi tik geru nugalėsi; kas gera — atmink, kas bloga — užmiršk, ir t.t.

Tuo atveju įdomu matyti jau paruoštą skaitytoji orientavimąsi tame gausiame išsireiškimų skaičiuje. Be didesnio sunkumo galima rasti kas taria vienu ar kitu klausimu. Tik galima būtų pridurti, kad tą sąvokų suskirstymą būtų naudinga aptarti dar tiksliau.

Knyga įdomi ir kitais atvejais. Puslapius vartant, kaip paveikslų galerijos praeina ir nežinomo išminčiaus šypsena: juokiasi kvailėlis, o dega namelis; ir rūstoka pastaba: ne kita kask, savo liežuvį prikask; ir nuodinga sarkazmą: tyliam liūne velniai veisiasi.

Nepaprastas įvairumas posakių, patarlių, priežodžių, išduoda mums ir neeilinį tos smulkios tautosakos kūrėjo gabumą: pasiepti, draugiškai patarti, pasmerkti, apibūdinti, išpėti, uždrausti ir kt. Tai yra tas šnekamasis prigimtinės teisės kodeksas, kur įstatymai parašyti tokioms iškilim ir aštriom formom, kad kaip strėlės išminga į atmintį ir džiugina kartu savo vaizdingumu.

Ne šios recenzijos uždavinys speciali klausimo studija, sistematizacijos ar kilties požiūriais, tačiau kai ką gali pastebėti ir eilinis skaitytojas. Tenka abejoti kai kurių pa-

tarlių lietuviškumu, nors jos tarp savo lietuviškų draugų ir neišskirtinos. Taip pav. "taip praeina pasaulio garbė" yra aiškiai lotyniškas — "sic transit gloria mundi"; o "kariui tarnyba ir Dievui malda veltui nežūsta" atskamba rusiškoje "za carem služba, a za Bogom molitva ne propadajet". Tokių pavyzdžių mes rastume daugokai. Gal būtų naudinga žinoti tas šaltinis, iš kur autorius gavo posakį. Bet šaltinių rinkinyje nenurodyta, ir dėl to rinkinys skirtas labiau gyvenimo praktikai, kaip studijiniam reikalui. Aišku, tautų archi-šmintis turėjo ir tebeturi didelį tarpusavį poveikį, ką mes matome iš daugybės pasakų ar sakmių variantų. Be abejo, tas pat ypatumas lydi ir smulkios tautosakos pasaulį.

Šnektelėjus plačiau, tenka prileisti, kad tie trumpi posakiai net rašytojus provokavo segti posakius ar priežodžius savo kūrinių vardais. Pav. L. Tolstojus ne vieną savo liaudžiai skirtą kūrinių taip įvardindavo (Nagelis iškliuvo, paukštelis pražuvo). O mūsų daugeliui literatūrinių kūrinių labai tinka vieton rūpes-

tingai išieškotų svetimosios dirvoje motto, imti tais motto savas patarles ir savus priežodžius. Va, K. Pažeraitė savo "Liktūne" tokių patarlinių motto nemažai panaudojo. Ir Tumo-Vaižganto "Pragiedruoliai" pradedami savo, posakiniu motto.

Jono Mingirdo smulkios tautosakos rinkinys yra malonus svetys knygų lentynai: jis turi būti ir šeštadienio mokyklos lektūroje, ir suaugusiojo knygynelyje.

Prie knygos liūdnesnio vaizdo tenka priskaityti korektūros klaidas, kurių apie 100 (!) atitaisyta po teksto sekančiuose puslapiuose. Atrodo, kad tiek korektūros klaidų 180 psl. knygoje yra savotiškas rekordas, vertas atžymėti kuriuo smulkiosios tautosakos posakiu.

Kartodami Tumo-Vaižganto išsireiškimą, kad mūsų tautosaka spindi deimantukais, stebimės, kad Jonas Mingirdas sunkiose tautosakos rinkėjui sąlygose davė mums tokį gausų lietuviškos smulkiosios tautosakos rinkinį.

MIDLAND
Savings and Loan Association
PER 40 METŲ
VISŲ LIETUVISKŲ
KOLONIJŲ
SAUGIAUSIA IR
PILNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA 3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Nelaimių pasitaiko.
Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorius.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS.
Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu.
DARBAS ATLIKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.
Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS
1934 West 59th Street Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar žiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Žymus sovietų rašytojas pasmerkė sovietų sistemą

40 METŲ BEPROTIŠKO BOLŠEVIKINIO “EKSPERIMENTO” TEISMAS

Boriso Pasternako knyga “Daktaras Živago”

Kremliaus pastangos atimti rankraštį nepasisėkė

B. L. Pasternako knygos “Daktaras Živago” rankraštis Maskvai pridare tiek rūpesčių, kad Sovietų Sąjungos rašytojų draugijos sekretorius buvo paskubomis nusiųstas į Romą atsiimti iš leidėjo tą rankraštį ir jį grąžinti autoriui Pasternakui, kad ištaisytų “kaip reikia”. Bet šiomis dienomis ta knyga buvo atspausdinta Italijoje taip, kaip buvo originaliai parašyta, be jokių “pataisymų”.

Boris L. Pasternakas, vienas senųjų laikų rusų poetas, laikomas net vienu žymiausių, kažkaip ištvėręs, kaip ir jo knygos charakteris Živago, per visas bolševikinio perversmo ir siautėjimo audras, ir išiteikęs į pirmųjų sovietinių rašytojų aukštybes, ši savo būties romaną, tikriau sovietinės būties vaizdavimą, parašė pereiną vasara ir, be abejo, Kremlui laiminant, buvo susitaręs jį išleisti tuo pačiu metu Sov. Sąj. ir Italijoje, Maskvoj ir Romoj, rusų ir italų kalbomis. Visa tai atsitiko tuo trumpu “atodėkio” laikotarpiu, kuriuo ir Dudincevas su savo “Ne vien tik duona” pralindo. Bet kai tik trumpas “atodėkis” praėjo ir sovietiniams rašytojams Nikita iš naujo staliniskus antsnukius pradėjo užmauti, Kremlius susigriebė, kad Pasternako rankraščio kopija, atsidūrusi užsieny, yra pavojingas dalykas, ir buvo viskas padaryta rankraštį atgauti. Pasirodo, italų leidėjo būta ne komunisto ar bent nepasiduodančio “bendrai linijai”, nes jis ne tik atsisakė rankraštį grąžinti, bet neleido rusų cenzūrai jokių pataisymų daryti, ir knygą išleido, kaip buvo parašyta.

Knyga iš italų kalbos į anglų k., atrodo, dar nespėta išversti, bet ir dar neišvertus, ji jau yra didelė sensacija. Tik dar didesnė sensacija yra, kad jos autorius, Boris Pasternak, atrodo, tebėra gyvas, ir negirdėti nei kad būtų miręs “širdies priepuoliu”, nei kad būtų pasodintas į kalėjimą, kaip kad buvo už panašią knygą 7 metams į kalėjimą pasodintas “Naujosios klasės” autorius, Tito bendradarbis, Džilas.

Klausimas “stovi šonkauliu”, kaip sako patys rusai, arba, anot Šekspyro, — “būti ar nebūti”! Jei knyga, visu nuogumu atidengianti bolševikinės tikrovės klaidingumą, beprasmiškumą ir skelbianti visai sovietinei sistemai mirties sprendimą, pasirodė ir autorius išlieka nepaliestas, reiškia, arba kad Kremliaus viešpačiai jaučia, kad autoriaus persekiojimas dar labiau išpopuliarintų

jo veiklą, jį padarytų nauju kankiniu už tiesą, arba kad Kremliaus viešpačiai tydomis sutinka su knygoje pavaizduota sovietine tikrove, kurią visi žino, kurios nebegalima nuslėpti, taigi ir Pasternako nebeapsimoka negyvai nutildyti. Arba, kad pačiame Kremluje pučia “atodėkis”, kuriam toks “daktaras Živago” yra tik malum necessarium savo 40 metų tęsto beprotiško eksperimento visiškam bankrotui pripažinti!

Sužvėrėjusio žmogaus triumfas

Kaip ten bebūtų, eikim prie knygos turinio. Rašytojas savo apysakos svarbiausią veikiantį asmenį, Jurijų Andrejevičių Živagą, įveda į sceną dar jaunu, 10-12 metų amž. berniuku, pradedančiu savo būsimą audringą gyvenimą mokyklose priešrevoliucinėje gadynėje dar prieš 1905 metus, kartu palaipsniui išskeldamas eilę charakterių ir naujų figūrų, kurios vėliau turės ryškiau pasireikšti tokiais ar kitokiais tipais, Leninui apgavus ir išdavus Rusijos revoliuciją.

Daktaro Živagos gyvenimas ir pergyvenimai yra tas veidrodys, kuriame autorius vaizduoja visą bolševikinio košmaro klaidumą iki pat 1946 metų, t.y. iki paskutiniojo pasaulinio karo pabaigos, kai Stalinas, grąžinęs savo opričnikų sistemą, nauja teroro banga galutinai nuslopino karo metu masėse pradėjusias reikštis laisvės ir žmoniškumo gyvenimo viltis.

Živago pasirinko medicinos gydytojo profesiją, pats tebeprasildamas pasyviu įvykių stebėtoju ir bandydamas tiems įvykiams filosofiskai prisiderinti; būdamas vienu iš daugelio milijonų kitų žmonių kantrių “revoliucijos” aukų dalyviu, kančių kryžiaus nešėju ir, perėjęs visas komunizmo pragaros torturas, drauge su milijonais kitų priėjęs išvados, kad visas tas komunizmo eksperimentas buvo sužvėrėjusio žmogaus triumfas.

Ne be satyros Pasternakas pavaizduoja pavyzdžius, kaip dar prieš bolševizmo antkrįtį nemaža buvo tokių, kaip šandien matome Amerikoje Fieldo ir kelių kitų milijonierių pavyzdį, kurie, norėdami pasirodyti esą “pažangūs”, finansuoja savo krašto santvarkos griovėjus. Autorius papasakoja apie vieną rusų multimilionierių, kuris remia ir savo dvaruose slepia aktyvius revoliucionierius, tuos pačius, kurie vėliau, smurtu pasigrobdę valdžią, jį patį su visais jo

milijonais meta į prapultį; papasakoja apie fanatikus, pretenduojančius į revoliucijos vadų roles, būdami tik kalbėjimo manijos apstėsti doktrinieriai, netikę ne tik vesti masės į revoliucijos kovą, bet ir nesugebėję savo sukurstytų demonstrantų perspėti nuo kazokų jiems pastatyto tinklo.

Pergyvenęs 1905 metų sąjūdžius dar jaunu moksleiviu ir I pasaul. karą armijos gydytoju, vedęs žinomo profesoriaus dukterį, pergyvenęs trumpą nenuotykingą romaną su Larisa Gišaraite, “mergaite iš kitokios aplinkos”, pagaliau revoliucijai prasidėjus ir frontui sugriuvus, dr. Živago grįžta į savo gimtąją, bet jau nebepažįstamai pasikeitusią Maskvą. Kas jį nustebina, tai, pasak paties Živago, kad visi jo “draugai pasidarę keistai sudūlėję, apmirę. Niekas nebeturį savo individualumo, savo idėjų. Jie pagyvėję tik, kai pradeda pasakoti savo atsiminimus”. Pats Živago stengiasi “suprasti” įvykius filosofiskai. “Kokia stebėtina puiki operacija! Vienu smūgiu perkirsti visas senas žaizdas!” — jis sušunka, perskaitęs pirmuosius valdžią pasigrobusių bolševikų dekretus. Ratelįje savo draugų, jau spėjusių pajusti bolševikų perversmo būtį praktikoje, jis kalba:

Nuogas biologinis būtinumas

“Prieš mus stovi kažkas iki šiol nematyta, niekuomet dar nepergyventa. Kol ta ateitis mus užklups, štai mano noras: kai ta ateitis ateis, tegul Dievas mums padeda, kad mes nepasimestume ir neprarastume dvasios... Trečiaisiais karo metais liaudyje įsivyravo įsitikinimas, kad anksčiau ar vėliau siena tarp fronto ir viso krašto išnyks, kad kraujo jūra pasieks kiekvieną ir paskandins net tuos, kurie, tai numatydami, bus pasislėpę saugiam užkampyje. Tas tvanas bus revoliucija... Tvarka, kuri bus įvesta, apsups mus taip pat paprastai, kaip giria horizonte arba debesys ant galvų. Apsups iš visų pusių. Nieko kito nebeliks”.

Nors visi kalbėtojai plojo ir juokėsi, priimdami jo žodžius, kaip pasaką, tačiau pats Živago “norėjo pranykti, aiškiai nujausdamas gresiančias kančias, skausmus ir jausdamas visišką bejėgiškumą, nežiūrint viso laimės troškimo ir gerovės siekimo”.

Ar daktaras Živago, kuriuo autorius pavaizduoja didžiausiąją rusų intelektualų daugumą, sutinka, priiima bolševikų atneštą “revoliuciją”? Iš viso tolimesnio jo gyvenimo kelio matyti, kad jis sutiko nusilenkti ateičiai, kaip biologiniam neišvengiamumui, pats beregint sueidamas į konfliktą su tuo neišvengiamumu, aiškiai matydamas, kaip tas neišvengiamumas griauja visus dorumo pagrindus ir ar-

do žmogaus dvasinį pasaulį, neslėpdamas nuo savęs, kad “visas ligšiolinis gyvenimas, jis pats ir jo pasaulis yra pasmerkti”. Štai kaip Pasternakas pavaizduoja tą intelektualų transformaciją į nuogą biologinį būtinumą:

Sušalusioje, likusioje be jokių kuro atsargų Maskvoj pats d-ras Živago pavirsta smulkiu vagišiu. Jis vikriai ir sumaniškai vagia malkas iš sargybinių saugomo malkų sandėlio, pats nejausdamas nieko kito, kaip tik didelį pasitenkinimą, kad ateity kuriam laikui jo palatoje bus šilta...

Žmogus ir trogloditas

Palaipsniui d-ro Živagos asmenybė suskyla. Vienoj pusėj stovi palaipsniui sustingstantis buvusio aukštai kultūringo žmogaus pusiau lavonas; kitą pusėj — stovi trogloditas, kurio vienintelis tikslas yra, kaip apsirūpinti maistu ir šiluma. Buvęs intelektualas su pasibiaurėjimu ir pasibaisėjimu stebi tą trogloditą, bet jis nebeturį jėgų su juo kovoti, kadangi tik tas trogloditas žada jam, intelektualui, apsaugoti ir pratęsti jo gyvybę.

— Tamsta, bolševikas, negalite neigti, kad tai yra ne gyvenimas, o kažkas tokio neišivaizduojama, yra beprotybė, absurdas!” sušunka Živago, susiginčijęs su vienu revoliucijos kūrėju.

“Suprantama. Bet tai yra istorinė būtinybė. Per ją reikia pereiti”, tas atsako.

— Kodėl reikia?” klausia Živago.

— Kas tamsta — mažas vaikas ar prisimetėlis? Iš mėnulio nukritęs?... atšauna jis banališka revoliucionierių fraze. “Arba tamsta manai, kad radikalinių nutraukimų su visa praeitimi galima pravesti per parlamentą, per Dūmą, kad tatai galima padaryti be diktatūros?”

— Mes kalbame dviem sveltimomis kalbomis, ir nepaisant, kiek mes besiginčytume, mes niekuomet nesusiprasime”, — atsako Živago. — “Aš irgi buvau linkęs į revoliuciją, bet dabar aš manau, kad nieko gero negalima pasiekti smurtu. Kelias į gerą veda tik per gerą”.

“Kraujo jūra” užklumpa Živagą

Gyvenimas Maskvoje darosi nebepakeliamas kaip dvasiniai, taip ir medžiaginiai. Živagos šeima — jis pats, žmona, vaikas ir žmonos tėvas, buvęs žymus mokslininkas, išsigelbsti neapsakomais vargais išvažiuodami į Uralo kalnų dykumas, kur žmonos tėvas kadaise turėjo šokią tokią nuosavybę. Aprašomas kielionės siaubas nekūrenamuose gyvulių vagonuose. Ten Živago vėl palengva atgauna žmogaus išvaizdą ir sako: “Kiek yra džiaugsmo dirbant pačiam sau ir savo šeimai. Dirbti nuo ryto iki vakaro, statant savo namelį, apdirbant savo

(Tęsinys 7-me psl.)

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

žemę išsimaitinimui, kuriant nuosavą pasaulėlį, kaip Robinsonas Kruzė, pamėgdžijant Kūrėją, kai Jis pasaulį kūrė... Atsinaujinti ir vėl atgimti ir taip be galo”...

Deja, ir šiame pamirštame užkampy taika ir ramybė neilgai truko. “Kraujo jūra užklups kiekvieną ir paskandins net tuos, kurie, tai nujausdami, pasislėps į saugią vietą”, kaip dar neseniai kalbėjo pats Živago. Jo žodžiai išsipildė. Raudonieji partizanai jį pagavo pakelyje ir, neleidę net pranešti savo šeimai apie suėmimą, jį nusivedė į girią, kur jis kaip gydytojas turėjo gydyti jų dalinį. Kraujo banga jį pasiekia ir d-ras Živago piešia vieną po kito šurpiausius vaizdus, šlykščiausius elgesius, sužvėrėjusius žmonių veidus, siaubingas chimeras... Visi bolševikų - komunistų žvėriškumai aprašyti su tikru realizmu, be mažiausio pagražinimo. Sovietai “nepadarė iš manęs socialistinio realisto”, bet sakosi esąs dėkingas, kad padarė iš jo tikrą realistą, prisipažino autorius, pasikalbėdamas su užsienių korespondentais.

Žmonių žudymas “iš juoko”

Pasternakas realistiškai aprašo šurpų žmogžudį, kurs žudė žmones “iš juoko”, kuriam nereikėjo jokios priežasties, o užteko vien to, kad žudomasis jam atrodė esąs “juokingas”. “Šūvis iš juoko!” Raudonųjų partizanų vadų žvėriškas žiaurumas ir bet kurio žmogiško jausmo stoka buvo laikoma “klasinio susipratimo” ženklu. Žudymai, žiaurenybės ir kankinimai buvo laikomi “klasinės sąžinės” nuopelnu, “proletarinės energijos ir revoliucinio instinkto pavyzdžiu”... Pats d-ras Živago jiems nebuvo joks žmogus, jokia asmenybė, o tik “specialistas”, robotas, mokytas vergas, atliekantis jam pavestą darbą. Viename susišaudyme su kolčakininkais raudonieji partizanai priverčia ir patį dr. Živago šaudyti drauge su jais, ir d-ras sužeidžia mažą vaiką — “baltagvardietį”... Po trijų nesėkmingų bandymų daktarui pagaliau pavyksta pabėgti ir jis sniego pūgomis grįžta į savo Uralo užkampį, Uriatiną,

aprašydamas pakeleimis visur matytus sunaikinimus ir laukinio vandalizmo palaikus. Susitikus žmogų, tas stengėsi tave pirma nušauti, bijodamas, kad tu jį pirma nenušautum. Teko matyti ir kanibalizmo pavyzdžių... Žmogaus civilizacijos įstatymai visiškai patrempti. Visur džiunglė viešpatauja. Žmogus žmogui vilkas... Netikėtai ir su baime susitiktas žmogus atrodė koks nematytas padaras ne iš šios žemės, per klaidą patekęs į šią teroro ir siaubo aplinkumą.

Nelaisvas idealizuoja vergiia

Didžiausiais pavojais ir neapsakomais vargais pasiekęs savo Uriatiną, čia jis savo šeimos neberanda. Žmona, manydama, kad vyras žuvęs, grįžusi su visais likusiais šeimos nariais į Maskvą. Bet čia jis susitinka su savo “mergaite iš kitokio sluoksniu” Larisa, kuri, pasirodo, jau išteklėjusi už žymaus čekisto, vieno kruviniausio sistemos budelio. Į Uriatiną atvyksta “revoliucinis tribūnolas”, kuriam pirminkauja pačios Larisos tėvas, pavirtęs bejausmiu žmonių naikinimo ir žudymo robotu. Jiedu abudu patiria esą sušaudytinųjų sąrašą. Abudu bėga į girias, žinodami, kad pražūtis neišvengiama. Gelbėdamas savo meilužę, Živago atiduoda ją vienam čekistui, kuris ją buvo jau anksčiau išniekines. Čekistas mainais už merginą užmerkia akį ir Živago pabėga, virtęs “gyvu lavonu”, “skraidančiu olandu” į Maskvą, kur randa Lenino įvestą NEPO epochą ir pasineria į darbą. Bet per vėlu. Niekio jame nebeliko, tik pelenai ir lavonas. Jis tik vaikščiojantis robotas, eilėse stovinti figūra ir niekam nevertos gyvybės kevalas. Kai jo buvę draugai jį bando atgavinti, jis mechaniškai jiems pritaria, bet savyje kartoja: “Nelaisvas žmogus visuomet idealizuoja savo vergiją”. Pagaliau jisai, bevažiudamas tramvaju, tyliai miršta nuo širdies smūgio...

Daktaras Živago, būdamas geras gydytojas specialistas, puikiai žinojo savo ligą ir ją taip diagnozavo: “Tai yra mūsų gadynės veidmainystės liga, veidmainystės, kuri paver-

sta sistema, ir neįmanoma be žalingų pasekmių kasdien sa- ve nuduoti tokiu, koks nesijauti esąs, aukotis tam, ko tu nemylai ir džiaugtis tuo, kas tave daro nelaimingu. Nervų sistema nėra tuščias garsas ir nėra išmislas. Ji medžiaginė ir mūsų siela užima toje sistemoje jai skirtą vietą. Sielos be galo prievartauti negalima...”

Gordono ir Dudurovo dialogas

Nors autorius Pasternakas savo herojų d-rą Živagą numarina dar 1929 metais, bet jis pats išliko gyvas iki šiai dienai. Jis tą apysaką rašė 10 metų, labiausiai dirbdamas 1943-1946 metais. Knyga baigiama autoriaus epilogu, kuriame patiekiamas pasikalbėjimas tarp dviejų dr. Živagos draugų, Gordono ir Dudurovo. Dabar, 1943-46 metais, ir jiedu patys visiškai kitokie. Jei anuomet Nepo įtakoje, jiedu jautė atgijimą, naują viltį, tai dabar iš visų iliuzijų pelenai belikę. Abudu per tą laiką pabuvoję koncentracijos stovyklose ir “pagydyti” iš savo “idealistinio žlibumo”.

“Mes patekome į vieną pačių baisiausių stovyklų”, pasakoja savo draugui profesorius Gordonas. “Maža kas iš ten patekusių pergyveno pirmąsias dienas. Mes buvome pirmieji. Mus išstūmė iš vagonų. Aplinkui sniego dykuma, tolumoje giria. Konvojai, grėsmingi šautuvų vamzdžiai,

(Tęsinys 8-ame pusl.)

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petriui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebūklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebūklų ir su juo nutikusių įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebūklus ir nuotykius bus pasiųsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: **NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

ŽIEMOS SEZONINIS IŠPARDAVIMAS

Motorola Television Special su nešiojamu staliuku **\$129.95**

3 dal. sofa su 2 staliukais, staliuku gėrimams, 2 lempom **\$249.95**

Vokiškos gamybos Radio FM ir trumpų bangų HI-FI pasirinkimas.

Taip pat didelis pasirinkimas naujausių ir moderniausių rakandų, TV ir radijo aparatų, veidrodžių, lovų ir kita.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, sav

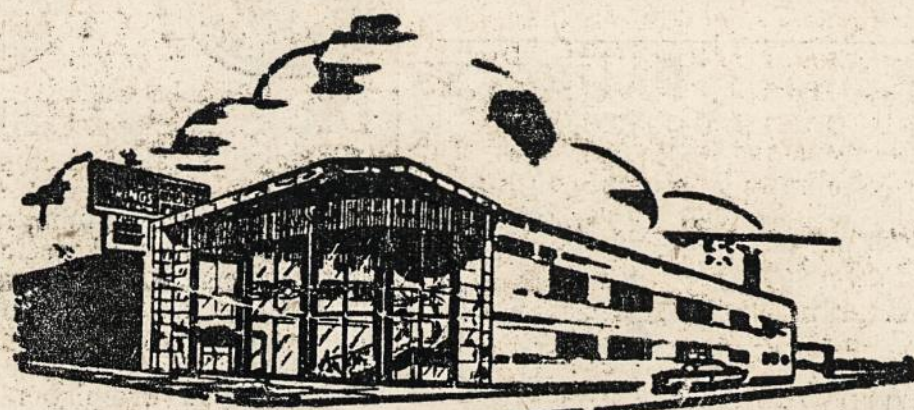
ROOSEVELT FURNITURE CO

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave.

Tel.: GRovehill 6-7575

Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik tiktai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežiūrint kurioje Suvienuytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus pas mus.

Rašykite dėl informacijų.

Mūsų turtas \$21,000,000.00

(Tiesinys iš 7-to pusl.)

avikailių kepurės. Paskui vienodais protarpiais pradėjo atgabenti naujus kalinių būrius. Juos išstatė atvirame lauke trikampiais, nugaromis prie vienas kito, kad vienas kito negalėtų matyti. Sukomandavo atsiklaupiti ant kelių ir grąsindami susaudymu uždraudė dairytis į šalis. Prasidėjo begalinė nesibaigianti vardošaukio procedūra. Ta procedūra tęsėsi valandomis, visą laiką klūpant sniege ant kelių. Paskui pradėjo pakelti, vienus nusivesdami, kitiems likusiems pareikšdami "Štai jūsų stovykla. Įsitaisykit, kaip išmanote!" Tai buvo sniego laukos po atviru dangumi. Lauko viduryje pastatytas stulpas su užrašu: "Gulag No 92". Daugiau nieko...

"O mums pasisekė geriau", atsako Gordonui Dudurovas. "Aš patekau į antrąjį stovyklinės būklės periodą, sekusi po pirmojo, patekau pagal antrąjį kodekso straipsnį ir į kitokias sąlygas. Ir kai mane reabilitavo, tai leido vėl skaityti paskaitas universitete. Karo metu aš irgi, kaip ir tu, buvau pašauktas majoro laipsniu į mirtingųjų batalioną".

Gulag No 92

"Stulpas su užrašu 'Gulag No 92' — ir nieko kito", kartoją savo mintyse paskendęs Gordonas. "Pirmosiomis dienomis mes speigė nuogomis rankomis laužėme eglų šakas ir iš jų dirbomės paliepes. Ir štai, nepatikėsi, mažų pamazų vis tik pasistatėme. Vėliau jau pastatėme barakus, aptvarus, karcerus, bokštus sargybiniams... Dirbome giriose, kirtome medžius, įsikinkydami po 8 žmones į roges, arba nešiojome ant savo pečių sunkius rąstus, iki krūtinės paskėsdami sniege. Ilgai mes nežinojome, kad karas prasidėjo. Nuo mūsų viską slėpė. Staiga iš valdžios ateina pasiūlymas: kas nori, gali vykti į frontą į mirtingųjų batalionus ir, jei išliks gyvas, bus paleistas į laisvę... Paskui atakos, atakos, kilometrai spygliuotų vielų su elektros laidais, minos, granatos, mėnesių mėnesiai pragariškos ugnies. Neveltui mus vadino mirtingaisiais. Išmušė beveik visus iki paskutiniam žmogui... Ir vis tik tas pragaras buvo laimė palyginus su koncentracijos stovyklos baisenybėmis..."

"... karas vis tik buvo apvalymo audra, sviežiaus oro srovė, žadėjusi išgelbėjimą", kalbėjo Gordonas Dudurovui. "Kolektyvizacija buvo nevykusi, falšyva. Ji sugriuvo — provalilas (ir tą savo klaidą) partijos vadai negalėjo nematyti. Bet kad ją nusišlėpti, reikėjo pavartoti visas teroro priemones, padaryti taip, kad žmonės pamirštų kritiškai galvoti, reikėjo juos priverst matyti tai, ko tikrumoj nebuvo, reikėjo žmogui parodyti priešingą tam, ką jis mato. Čia yra

priežastis tos neapsakomos 'ježovščinos' žiaurybės, paskelbimo gyvenimui visiškai nepritaikomos konstitucijos, įvedimo rinkimų sistemos faktiškai be jokios galimybės rinkti. Kai karas iškilo, visi tikrieji jo baisumai, tikrieji pavojai ir tikros mirties grėsmės rodėsi palaima, palyginant su tos nežmoniškos abstrakcijos viešpatavimu. Jie atnešė palengvėjimą, padarę ribą šėtoniškai negyvos raidės jėgai. Ne tik tau panašūs, tavo padėtyje buvę tremtiniai, bet visi visame krašte ir fronte lengviau atsiduso, pilnais plaučiais atsikvėpė, mesdamiesi lyg apsvaigę su tikros laimės jausmu į mirtinos, bet išgelbėti žadančios sukrečiančios kovos pragarą."

Laisvės kvapas jaučiamas ore

Boris Pasternakas baigia savo knygą sakiniu: "Nežiūrint, kad būties pagerėjimo ir laisvės, kurių buvo laukta po karo, nesulaukta kartu su pergale, kaip buvo tikimasi, tatau nebuvo svarbu: laisvės kvapas paskutiniaisiais metais jaučiamas ore ir yra jų (visų tu pergyvenimų) vienintelis istorinis turinys".

Kaip žiūrėti į tą knygą, parašytą ir išleistą tokiomis neįtikėtinomis sąlygomis, parašytą jos žymaus ir "nusipelnusio sovietinio rašytojo", paties Kremliaus pašonėje ir atiduotos į užsienį išleisti pačių sovietinių viršūnių žinia ir pritarimu (nors ir susigriebta atšaukti, bet pavėluotai)? Į tą klausimą bando kiek atsakyti pats autorius užsienių korespondentams. "Knyga turi daug puslapių", jis sako. — "Personazai kalba tikrus dalykus, kalba ir netikrus dalykus, kalba ir iš dalies teisingus. Jūs turite teisę manęs paklausti, ar aš tikiu tuo, ką parašiau. Žinoma, tikiu. Bet ta knyga nėra sovietinės bendruomenės nuteisimas ir pasmerkimas. Joje tik išdėstyta didžios revoliucijos epocha"...

J. Pr.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: akšdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Treč. uždaryta. Ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

WALbrook 5-9106 — RANDolph 6-1190

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
Konsultacija tik susitarus

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 14 ir 7-9. Antradienį nuo 15. Treč. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. d. p. Trečadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvius Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Treč. ir šėštad. uždaryta.
Ofiso telefonai: PROspect 6-3838
Rezid. telefonai: REPUBLIC 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th ST., CICERO, ILL.
Kasdien 10-12 ir 4-7 val. Treč. ir šėštad. tik 10-12 val.

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia, saukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val: kasdien po pietų nuo 12-2:30. Treč. ir šėštad. uždaryta.
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. 6-9. Trečadieniais tik susitarus.

Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Ofiso tel.: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Valandos: pirmad. ir ketvirt. 2-5 p. p., antradienį ir penktadienį 5-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 2-4 val. popiet. Trečadieniais uždaryta.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šėštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečadieniais uždaryta.

WA 5-4212 Res.: PR 6-2146

DR. ELENA MILIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
DR. ADOLFAS MILIUS
AKUSERIJA IR GINEKOLOGIJA
2656 WEST 63rd ST.
Fordon Medical Art Bldg.
Valandos: nuo 7 iki 9 val. vakaro, išskyrus treč. ir sekmadienius. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val. popiet.

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien. Išskyrus trečadienius. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YARds 7-4787
Namu telefonai: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepia viršutiniai telefonai, saukite Midway 3-0001

8 — NAUJIIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, FEBRUARY 15 1958

Telef. ofiso: CLiffside 4-7896

Rezid.: LAfayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šėšt. 2-6 val. popiet. Išskyrus šėštad.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antradienį, treč. ir penktadienį 6-9 v. v. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antradienį ir penktadienį nuo 1 iki 5 val. popiet., šėštad. nuo 2 iki 4 val. popiet., trečadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičius

(VAŠKEVIČIŲTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šėštad. 1-4 popiet. Trečadienį ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246

Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečadienį uždaryta). Šeštadienį 10 ryto iki 3 p. n.

DR. G. ŠERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patirtis

Tel.: YARds 7-1329

Pritaiko Akinius

Kreivas Akis

Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė

756 WEST 35th STREET

Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šėštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.

Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.

Igydo kreivas akis be operacijos.

Idėja netikra — artificialė aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.

4654 SO. ASHLAND AVENUE

Telefonas: YARds 7-6616

Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris

esti priežastimi galvos skaudėjimo,

svaigimo arba aptemimo, nervuotumo,

skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau

trumparegystę ir toliaregystę. Priren-

giu teisingai akinius. Visuose atsitiki-

muose egzaminavimai daroma su elek-

tra, parodancia mažiausias klaidas.

Speciali atyda krepiama į mokyklos

vaikus.

VALANDOS:

Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.

Šeštadieniais iki 4 val. vakaro.

Trečadienį ir sekmadienį uždaryta.

4712 S. ASHLAND AVE.

YARds 7-1373

Bibliografinės žinios

Londonė išėjo vienas stambesnių lietuvių literatūros veikalų

(E) Nidos Knygų Klubas (Nida Book Club), 1/2 Ladbroke Gardens, London, W11) 1957 m. pabaigoje išleido K. Barėno gražiai, mokoviškai paruoštą lietuvių senosios ir naujosios literatūros skaitymų rinkinį: "Saula derliaus — Skaitymai augantiems ir suaugusiems" (Nidos knygu Kl. leidinys Nr. 20-21. Spausdinta Nida Press Londone, 1957 m., 560 psl. Tiražas 3000 egz.).

Retas kuris literatūrinis leidinys svetur gyvenantiems lietuviams bus tiek naudingas, kaip šitas. Vienas malonumas jį imti į rankas ir atskleisti įvairius ir idomius mūsų rašytojų ir poetų kūrinius nuo seniausių iki naujausių laikų. Iš dabarties kūrybos įdėta kūrinių ne tik laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių rašytojų, bet ir iš anapus geležinės uždangos. Tai kartu graži dovana šioms lietuvių tautos jubiliejiniams metams.

Vienuolio "Padavimai ir legendos"

(E) Valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje išleido A. Vienuolio-Žukausko knygą "Padavimai ir legendos". Leidiny pateikiami pastutiniausiais gyvenimo metais rašytojo sukurti padavimai "Medvėgalio pilis", "Naglio kalno lobiai", "Platelių ežero paslaptis" ir kiti kūrinių. Atspausdintos taip pat ir "Gruzijos legendos".

Išėjo "Lietuvių liaudies meno" trečioji knyga

(E) Lietuvos Valstybinė grožinės literatūros leidykla leidžia seriją knygų - albumų: "Lietuvių liaudies menas". 1956 m. išėjo P. Galaunės paruoštas leidinys "Medžio raižiniai". 1957 m. išleista F. Biečiausko, K. Čerbulėno, K. Šešėlio "Architektūra", o dabar išėjo knyga-albumas "Audiniai". Ją paruošė liaudies meno ir tekstilės žinovai J. Balčikonis, M. Glemžaitė, H. Kairiūkštys, J. Jakickienė, A. Mikėnaitė. Albumas neapima visų liaudies audinių. Jame randa tik lovatiesės, kilimai, takai. Tautiniams drabužiams, juostoms, mezginiams, siuvinėjimams ir kt. bus skirtos sekančios "Lietuvių liaudies meno" serijos knygos, kaip pranešama laikraštyje "Literatūra ir Menas".

Pažymėtina, kad jau nepriklausomybės metais atitinkami leidiniai buvo leidžiami.

Grožinės literatūros Lietuvoje išleis 3,000,000 egz.

(E) Valstybinė grožinės literatūros leidykla pagal 1958 metų planą šiais metais išleisianti 227 pavadinimų knygų, kurių tiražas sieks 3 mil. egz. Tai bus apie 100,000 egz.

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 15 1958

daugiau, negu 1957 m. žymiai didėjas lietuvių originaliosios literatūros išleidimas. Priešais metais tokios literatūros buvo išleista 1,180 tūkstančių, o šiemet bus išleista daugiau negu 1,500,000 egz.

Jablonskio rinkiniai raštai

(E) Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje išleido I-ji tomą J. Jablonskio "Rinktinių raštų" (1957 m. 687 pusl. Tiražas 10,000). Tame pirmajame tome išspausdinta "Lietuviškos kalbos gramatika" (1901 m.), "Lietuvių kalbos gramatika" (1922), "Lietuvių kalbos sintaksė" (1911) ir "Linksniai ir prielinksniai" (1928). Tomą paruošė ir įžangą parašė J. Palionis.

Pirmoji lietuvių kalbos gramatika

(E) 1957 metais Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla išleido stambų 656 pusl. veikalą "Pirmoji lietuvių kalbos gramatika. 1653 metai". Tai Lietuvos Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto paruoštas leidinys. Leidiny yra dviejų Danieliaus Kleino gramatikų fotografiniai tekstai: Lietuvių kalbos gramatika... išleista Tilžės lietuvių kunigo M. Danieliaus Kleino... Karaliaučiuje 1653" ir to paties "Lietuviškai - vokiškas kompendiumas... Karaliaučius 1654 metais". Pirmoji gramatika yra parašyta lotyniškai, o antroji vokiškai. Leidiny duodami jų lietuviški vertimai. Įvadą parašė T. Buchienė ir J. Palionis.

Knyga apie sovietinę propagandos valstybę

(E) Žinomas latvių socialdemokratų veikėjas ir publicistas Bruno Kalniņš, gyvenantis Stockholme, yra paruošęs knygą apie Sovietų Sąjungą kaip propagandos valstybę: "Der sowjetische Propagandastaat — Das System und die Mittel der Massenbeeinflussung in der Sowjetunion". (Tidens Förlag Stockholm, 1956, 278 pusl.). Knygoje aptariama komunistų partijos propagandos aparatas, partinis švietimas, tiesioginė propaganda ir agitacija masėse, kariuomenėje ir laivyne, masinių organizacijų panaudojimas propagandai, sovietinis radijas ir televizija, vaizdinė

agitacija, sovietų spauda, sovietų menas ir mokslai, bazylių panaudojimas propagandai ir kt. Pridėtas ilgokas šaltinių sąrašas. Iš lietuvių šaltinių minimi "Elta-Pressedienst" (Eltos vokiškoji laidą), Vilniaus radijas ir "Sovietskaja Litwa". Knyga labai turininga, į ją įdėta daug kruopštaus darbo.

GRADINSKAS

Radijai, Fonografai, TV, Hi-Fi
NUOLATA LIG 1/3
vokiškiems aparatams • Vietiniai
Hi-Fi stereo garso rekorderiai.
DUODAM IŠSIMOKETINAI.
PRILIAM SENUS • TAISOM
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRONTIER 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

DIDŽIAUSIA SU 25 METŲ PRAKTIKA SIUNTINIŲ PERSIUNTIMO ĮSTAIGA, GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

1313 Addison Road
(Cor. Superior & E. 71st St.)
CLEVELAND 3, OHIO
Tel.: UT 1-0806

Ellis Building, Room 10
409 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel.: AN 8-8764

Persiunčiame Jūsų sudarytus siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, siuntėjui apmokant muitą čia.

Dabar galima siųsti iki 44 sv. jeigu siunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis 15" x 15" x 12". Oro paštu galima siųsti iki 22 svaru.

Maisto kartu su drabužiais siųsti neleidžiama. Taip pat neleidžiama siųsti vartotų daiktų.

Toliau gyvenantieji paketus siųskite mums paštu arba per Railway Express. Siuntinį surašę ir perpakavę, mes 24 val. bėgyje pranešime, kiek kainuoja persiuntimas.

Mūsų įstaigoje galima gauti medžiagų ir kitokių prekių pigiomis kainomis.

ĮSTAIGOS TARNAUTOJAI LIETUVIAI.

Greitas ir mandagus patarnavimas, įkainuojame prieinamomis kainomis. Siuntiniai pilnai apdrausti. (Siunčiame su INTURISTO LICENZIJĄ).

Jūs įsitikinsite, kad per mus siųsti paketai greičiausiai pasiekia gavėją.

(Skelbimas laikinas — malonėkite išsikirpti adresą!)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO-PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilninių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma
turi savo
atskirą
sutartį su
Inturistu
Maskvoje
nuo
1947 m.

Nemokamai vieta mūsų
klientų automobiliams
pastatyti.
Telefonas:
WAbash 2-9354
Reikalaukite naujų
katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų
siuntinius
tiesiai iš
Chicago ir
pristatome
kiek tik
galima greičiau.

Kad jūsų giminės ir artimieji gautų siuntinį-dovaną VELYKOMS ji būtina išsiųskite neatidėliotinai! Šventėms pradžiuginkite savo artimuosius SIUNTINIŲ DOVANA! Siųskite siuntinius dabar! Naudokitės patarnavimu patikimos, atidžios ir skubios firmos

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.

135 West 14th St., New York 11, N. Y.

Tel.: CHelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

Pagal sutartį, sudarytą su Inturistu, firma turi teisės siųsti siuntinius į visas SSSR respublikas ir Lietuvą. Visos išlaidos įskaitant muitą apmokama čia, firmos įstaigoje.

Siųsti galima tik naujus daiktus. Kiekvienas siuntinys apdraustas. ĮSTAIGOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PREKIŲ.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais iki 4 val.
Klientų patogumui skyriai atidaryti sekančiuose miestuose:

900 LITERARY ROAD
CLEVELAND 13, OHIO
Tel.: Tower 1-1461

11339 JOS. CAMPAU
DETROIT 12, MICHIGAN
Tel.: Townsend 9-3980

632 W. GIRARD AVE.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel.: WAlnut 5-8878

MENO ŽINIOS

Ivarko MIKAS SILEIKIS

Atidaroma dail. J. Pautieniaus paroda

Šį vakarą, vas. 15 d. 6:30 val. Čiurlionio Galerijoje Jaunimo centre, 5600 S. Claremont ave., atidaroma čikagiečio dailininko Juozo Pautieniaus apžvalginė meno paroda.

Šį kartą dailininkas patiekia visą eilę naujų kūrinių, jų tarpe portretinio žanro darbų. Dail. J. Pautienius yra vienas iš pajėgesniųjų mūsų tapytojų, susilaukęs iš meno kritikų gražaus įvertinimo. Jis jau daug davė tapybos srityje, bet nėra "išsišėmęs". Kiekviena jo nauja paroda duoda kai ką nauja, įdomaus. Jis ieško gilesnės tapybos meno prasmės, be kita ko, formos ir kolorito. Dail. Pautienius tiki, kad motyvas tikrai antraišis dalykas, kai būna sprendžiamos tapybinės problemos. Primintina, kad dail. Pautienius savo tapyba yra labai skirtingas nuo kitų mūsų dailininkų. Jis išstobulino ypatingas priemones piešti špakteliu. Pautienius per kelerius metus padarė nemenką pažangą ir, bene ketvirtą etapą pradėjo jau portreto žanru. Šioje parodoje matysime keletą mūsų visuomenės veikėjų dail. J. Pautieniaus tapytų portretų, jų tarpe nuportretuotas žurnalistas St. Tamulaitis.

Pasibaigus parodai Čikagoje, ji bus perkelta į Detroitą, o iš ten — į Montrealį, Kanada.

DAIL. A. RŪKŠTELĖS PASKAITOS ATGARSIAI

Kaip atsimenu, nė viena Menininkų klubo rengta paskaita tiek neišjudino klausytojų, kaip praėjusį sekmadienį Jaunimo centre dail. Antano Rūkštelės paskaita tema modernusis menas tautinės dvasios šviesoje. Gerb. prelegentas stiprokai spūstelėjo moderniojo meno avangardą neigiamąja prasme, bet plačiau nenurodė dėl ko vyksta toks konfliktas tarp fizinio ir dvasinio žmogaus pasaulio, t. y. realizmo ir abstraktizmo.

Rodos, reikėjo skirti fizinį pasaulį nuo dvasinio dėl to, kad išorinis pasaulis lengviau suprantamas, kai yra pavaizduojamas realizmu. Jau painesnė, bet būtina sąlyga ten, kur tenka susidurti su dvasinio (vidinio) pasaulio "anatomija". Moderniajame mene stipriai prasiveržia individualizmas ten, kur norima iškelti savo ar kito dvasios būseną ir reikia ieškoti priemonių tai būsenai pavaizduoti. Surrealizmas, rodos, tam ir atsirado. Net Picasso kai kuriais atvejais panaudojo surrealistines priemones, kad būtų galima arčiau prieiti prie siekiamojo tikslo—dvasinės realybės.

Pavaizduoti ekstazę arba įkūnyto demono charakterį nei tautinio, nei realistinio meno priemonėmis nėra įmanoma. Tokius

demonus žmogaus kailyje, kaip Hitleris ir Stalinas tegalima nupiešti tik atskleidžiant jų vidinę būseną, kas tėra įmanoma vien per surrealizmą arba tiksliau per dvasinę įžvalgą, o kitaip gausi tik "reichskanclerio" arba "maršalo" fotografija. Tokie klausimai per diskusijas buvo gyvai iškelti, deja, į juos liko neatsakyta. Tad juo labiau svarbu, kad panašių temų ir diskusijų Menininkų klubas nešykštėtų vėl surengti. —Š.-P.

PREL. P. JURO LAIŠKAS

L. A. Menininkų Klubo pirmininkui, Brangusis Tėvynaini:

Gavau Tamstos laišką su pakvitavimu, kad priėmėte 300 dolerių už atrinktąjį prof. A. Galdiko paveikslą Čiurlionio Galerijai.

Karštai mylėdamas savo tėvynę Lietuvą ir visa kas su jos garbe siejasi, trokštu, kad Čiurlionio Galerija būtų mūsų tautos meno pažyba; todėl jaučiu šventą pareigą būti mecenatu nors vieno kito meno kūrinio.

Telydi Dievo palaima visus Tamstos žygius bei darbus.

Jus gerbiąs

Prel. P. M. Juras.

1958 m. vasario mėn. 3 d.

DAIL. A. RŪKŠTELĖS PARODA CLEVELANDE

Kovo mėn. 8 d. Lietuvių salėje Clevelande bus atidaryta dailininko Antano Rūkštelės tapybos paroda. Clevelando lietuviai turės progą pasigėrėti gražiais Lietuvos gamtovaizdžiais bei kitais kūrinių. Dail. A. Rūkštelė yra didelis gamtos mylėtojas, todėl savo kūryboje gamtą pavaizduoja su didele meile. Be to, dail. Rūkštelė nemažai dirba portretūros žanre.

Dail. A. Rūkštelė yra Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos narys ir Čiurlionio Galerijos Liaudies meno direktorius.

DAIL. JONYNO PARODA

Kovo 16 d. įvyksta suakutvinė dail. V. K. Jonyno meno paroda Čiurlionio Galerijoje. Bus išstatyta apie pusė šimto įvairaus žanro Jonyno kūrinių. Be to, jo parodos atidarymo metu bus L. Am. M. Klubas spalvingas parengimas su užkandžiais ir klubo naujų patalpų atidarymas.

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 15 1958

J. PAUTINIUS — Pavakarys

Dailininko Jono Aleksandravičiaus 10 metų tapybos sukaktis

Lietuvių visuomenė sveturi aišės visokių rūpeščių. Pradžioj kiekvienas iš jų turėjo pats apsispręsti, kaip prisitaikyti prie naujų aplinkybių, arba paprastai kalbant, kaip užsidirbti duoną kasdieninę. Labai nedideliu skaičiui iš jų pavyko gauti inteligentiškesnės tarnybos amerikiečių pagalba, gi masė buvo palikta laisvai, kitaip sakant, Dievo valiai — pats žinokis. Amerika, kuri gražiai padėjo naujiems emigrantams čia atvykti, nebuvo sumani išnaudoti ir pritaikyti naujų emigrantų gabumus, kurie jai galėjo atnešti žymiai didesnę naudą. Amerikos darbo registracijos įstaigos yra tipingos, biurokratinės įstaigos tik tarnaitėms registruoti ir net tas darbas atliekamas labai prastai. Gaila, kad tų įstaigų vadovybės nesistengia suprasti tikslo, ko siekia jų vadovaujama įstaiga.

Tai ne naujiena, yra daug įstaigų Amerikoje, kurios mano, kad jų planas yra geriausias. Mes, kurie patyrėm ant savo kailio geriausius planus Didžiojo Reicho ir Visasąjunginės Sovietų Respublikos, nusimanome truputį geriau už net gerai kvalifikuotą amerikoną, bet tai vis balsas... tyruose.

Amerika nenori suprasti, kad mūsų medikai, dantų gydytojai, veterinariai yra lygūs jų standartui, su kuo aš, žinoma, nesutinku, bet jie visai nevertina mūsų teisininkų ir ekonomistų. Čia jie daro didelę klaidą, nes jų teisė yra dar didelėse pelkėse. Skirtumai tarp Konstitucijos ir praktikuojamos teisės yra liūnai. Čia mūsų teisininkų patyrimai būtų jiems labai naudingi. Bet, kvaila ambicija jiems neleido tuo patyrimu pasinaudoti. Šūkis labai panašus į Sovietų... mes viską geriau žinom.

Mūsų menininkams, tapytojams sąlygos čia dar biauresnės. Jei tu negauni užsakymų

iš kokio nors skelbimų biūro, jei tu nesi užangažuotas į kokią nors seriją "cartoon" — tu esi niekis. Mūsų supratimu, tai nėra joks menininko įvertinimas. Mes esam taip pat skeptiški dėl pav. literatūrinio įvertinimo pagal daugiausia išparduotą knygą...

Nukrypau nuo temos, grįžkim prie Jono Aleksandravičiaus. Jonas Aleksandravičius gyvena Washington (D.C.) ir dirba kaip knygryšys universiteto knygryšykloje. Nežinau, bet speju, kad jo uždėtis yra mažesnis už vidutinį atlyginimą. Visą savo laisvalaikį jis pašvęcia menui — tapybai. Jo pirmi bandymai buvo pradėti Konstancoje 1947 (Vokietijoje). Vokietijos laikraščiai "Südkurier", "Schwäbische Zeitung" paminėjo jo pirmą pasirodymą parodoje.

Jonas Aleksandravičius, atvykęs Amerikon, neapleido jokios parodos Washington, kur jis laimėjo ir premijas, bet jis buvo aktyvus dalyvis kasmet. Nemanykit, kad tai vis buvo labai paprasta. Kiekviena tokia paroda yra surišta su tam tikromis išlaidomis. Visą tai jis turėjo rugauti savo lėšomis.

12-ji Konkoroano paroda Washington buvo ypatingai rimta ir skaitoma viena iš rimčiausių parodų Washingtono ir Baltimorės apylinkių. Teisėjų komisija darbus atrinkti buvo labai griežta. Iš pristatytų 1318 paveikslų buvo atrinkta tik... 106 aliejiniai darbai, ir jų tarpe buvo Jono Aleksandravičiaus kūriniai. Jonas Aleksandravičius toje parodoje premijos nelaimėjo, bet Sunday Star ir Washington Post rado reikalo pažymėti, kad Jono Aleksandravičiaus darbai yra labai vertingi, nors jie ir nebuvo premijuoti.

Žinant sąlygas, kuriose tenka dirbti šiam vienišam menininkui, mes lietuviai galim jam linkėti sėkmės jo darbuose ir tikėtis, kad jis savo gražiu pasišventimu pakops dar aukščiau tapybos srityje. Jo 10 m. darbas yra įrodymas, kad jis yra nusistatęs tęsti šį meno darbą. Sėkmės.

B. P-kas

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

Keista, bet faktas

Nusnaudimas geriau, kaip kava

I vieno darbininko paklausimą, ar verčiau iš nuovargio gerti kavą ar pailsėti, Dr. Peter Steincrohn atsako, kad verčiau pailsėti. Tas darbininkas per eilę metų darbo metu numiegas po pusvalandį ir jaučiasi puikiai pailsėjęs ir sustiprėjęs. Bet ne visi jo darbo draugai su juo sutinka.

Dr. Steincrohn sako: Aš tikiu, kad kasdien po pusvalandį nusnaudimas yra geriausias vaistas prieš 20 amžiaus nuodą, vadinamą nervų įtampa. Geriau pertrauka nusnaudimui, kaip pertrauka kavai. Pusvalandis nusnaudymo vertesnis už pusę tuzino kavos pertraukų. Tada išėitų į naudą ir darbininkui ir darbdaviui.

Kaip patušinti kalėjimus

Policija ir kalėjimai yra neatskiriama komunistų sistemos dalis ir kur tik komunistų režimas įsimečia, ten kalėjimų perpildymas pasidaro didelė problema. Čekoslovakijos komunistų valdžia šitaip išsprendė tą problemą. Ten darbininkai, nusikaltę pasivėlinimu į darbą ir už panašius "nusikaltimus" nebėsiunčiami į kalėjimą, o nubaudžiami nuo vieno mėnesio iki vienerių metų sunkių darbų, visų socialinių pašalpų netekimu ir piniginių bausmių, sumžinant uždarbi nuo 10 iki 44%.

Bangžuvės nepavojingos?

Los Angeles. Zoologas Dr. Richard Boolootian, Kalifornijos universitete baigė bangžuvių tyrinėjimą ir paskelbė, kad bangžuvių rūšis, vadinama "žudikėmis", killer whale, visai nėra tokios blogos, kaip žmonės sako. Šie iki 30 tonų milžinai mėgsta medžioti ir žaisti Kalifornijos pakraščiais, priplaukdamie prie pat Santa Monica ir į Monterey įlanką. "Žudikių" mėgiamiausias maistas yra jūriniai liūtai, tačiau pasak Dr. Boolootian, "nėra jokių faktų, kad ta bangžuvė būtų nužudžiusi žmogų". Jos mėgsta priplaukę prie kranto žaisdamos vartalotis ir sportui gaudyti kormoranus.

"Trečiosios akies" apgaule

1956 m. lapkr. mėnesį Anglijoje buvo išleista didelė sensaciją sukėlusio knyga "Trečioji akis", parašyta vieno Tibeto lamos, vardu Lobsang Rampa. Tos knygos vien Anglijoje išparduota 20.000 kopijų, ji išversta į 12 svetimų kalbų, ir atnešė autoriui \$56,000 pajamų. Knygoje "lama Rampa" pasakoja, kaip jam Tibeto vienuolių chirurgai padarė galvoj operaciją, išgręždami kaktoje skylutę, pro kurią vėliau jis galėjo matyti nematomus dalykus ir pasidarė didelis aiškiaregis, ir Tibeto "popiežiaus", dalai lamos artimiausias patarėjas. Naujausiai išaiškinta, kad

(Atkelta iš 9-to psl.)

nybių. Ji kasmet tarptautiniuose medicinos mokslo kongresuose veiklių asmenų renkėsi. Tuo tikslu ji daugelį kraštų aplankė. Šešiomis kalbomis laisvai žodžiu ir raštu naudodamasi, ji sugebėjo įvairių medicinos mokyklų naujausias mokslo žinias tinkamai pasisavinti. Ji jas sergančiųjų labui panaudojo bei saaviems studentams perteikė.

Man, tau ir kiekvienam

mūsiškiui šiandien dvasios vitaminai ne pro šalį

Knygos "Mano Atsiminimai" autorė, būdama pati sau labai griežta, reikalavo to pat ir iš savo padėjėjų — jaunųjų gydytojų. Pastarieji jos vadovybėje išmoko reikiamos tvarkos, išgijo profesinių žinių ir subrandino savyje pasišventimą artimui. Dr. Tumėnienė savo darbštumu, ligojams atsidavimu, taktu ir medicinišku pajėgumu bei sisteminga veikla taip savus bendradarbius paveikė, kad jie ėmė ją gerume pamėgdžioti. Taip ir išaugo pajėgių bei socialių gydytojų kadrai. Kartą su jais žmonių švietimas stiprėjo ir sveikatingumas kilo. Susidarė prof. Tumėnienės era. Higienos žinios buvo skelbiamos per vaikų konsultacijos punktus, per radiją bei spaudą ar paskaitas. Bemačiant motinų ašaros džiuvė vaikams sveikstant.

Visa tai "Atsiminimuose" aprašoma vaizdžiai. Skaitant vienas už kitą puikesni paveikslai praslenka vienas po kito kaip filmoj. Nuostabi autorės energija per knygos puslapių kraštus liejasi. Tas jos "nesustoti pusiaukelėje" šioje knygoje, kaip ant delno, ryškiai matosi. Knyga yra taip patraukli įtikinčiai perduodamu energingu veržlumu mokslas, kad ir abejingą išjudina. O tokio išjudinimo — tokio pasisekimo užtikrinančių būdo savybių iškelimo šiandien man, tau ir kiekvienam mūsiškiui niekada nebus perdaug.

Toji dr. Tumėnienės knyga yra tikrai kukli gražuolė — kartą pradėjęs skaityti, atitraukti nuo jos negali. Tai tikri dvasios bei proto vitaminai knygos pavidale. Tegul jos dvasia kiekvieno protan bei širdin persikelia. Tada mes, gyvenimo tempo nepamėtę, nesiliausime mokytis laimingesnę sau ateitį sukurdami.

Dr. Jonas Adomavičius

"Kodėl tamsta prikalbėjai savo žmoną mesti skambinti pianinu ir pradėti groti klarnetu?"

"Mat, grodama klarnetu ji nebėgali dainuoti".

"Lobsang Rampa" yra paprastas airis "plumberis", gyvena pasislėpęs Dubline, niekad nėra Tibete buvęs ir jokios operacijos neturėjęs.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADEK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVISKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N

4071 Archer Ave.

Tel.: LAfayette 3-8248

(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmadi., Antradi., Penktadi. ir Šeštadieni 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadieni uždaryta. Ketvirtadieni 9:00 ryto iki 8:00 val. vakare.

MOVING **APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS** **MOVING**
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli trokai - Naujausi kraustyimo ironkia)
(Ilgų metų patyrimas - Pigus ir sažiningas palarnavimas)
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

Motery ir vyrų dėmesui

Jeį mėgstate pigiai ir skonin-
gai pasipuošti, atsilankykite į
Liusės suknelių krautuvę, 3305
So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel.: LAfayette 3-2021, kur ra-
site didžiausią jų pasirinkimą.
Be to, mes siunčiam maistą,
vaistus, medžiagas, avalynę ir
kt. į Lietuvą ir kitus kraštus iš
Anglijos ir Švedijos, kur jie pu-
siau pigesni ir greičiau pasiekia
gavėją, be primokėjimų. Pav.:
6 vyriškiems kostiumams medž.
su visom persiuntimo išlaidom
\$58.65. Vaistai perpus pigesni ir
geresni. Užėję pamatysite visų
medžiagų pavyzdžius. Sutaupy-
site laiką ir pinigų.

A. Kavaliauskas. (Sk.)

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.

1390 kilocycles

Kas dieną: pirmadieni iki šešta-
dienio nuo 8:30 iki 9:15 ryte, ir
ketvirtadieni nuo 7 iki 8 vakaro.

Sekmadieni iš radio stoties WOPA,
1490 kil. ir FM 102.3 MC. 8:30 iki
9:30 ryte.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietu-
vių žodynas. Geresnio angli-
tvių kalbų žodyno nėra. Nenu-
matoma, kad naujas žodynas
greitai laiku būtų spausdinamas.
Todėl siūk — dabar išgyti ir
stipriai įrištą 1256 puslapių an-
gliškai-lietuvišką ir lietuviškai-
anglišką žodyną. Kaina — \$14.00
Žodynas Jums bus išsiųstas, jei
pasiųskite \$14.00 čeki ar Money
Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

— Koks šventasis su do-
ga? — Atsakymą rasite Mūsų
KNYGOJE. Causation. V. 1. 1956
NCSR. tik už \$1.00

BUKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siunti-
niai į Lietuvą, Latviją, Ukrai-
ną ar Sovietų Sąjungos dalis

**YRA 100%
APDRAUSTI**

Siųsdami savo paketus, bū-
kite tikri, kad jus siunčiate
juos per autorizuatą firmą ir
reikalaukite apdraudos įro-
dymų.

Jūsų pačių interese turėti
reikalus su patikima bendrū-
ve, kuri yra biznyje daugiau
kaip 25 metų. Mes didžiuoja-
mės savo mandagiu, asmeni-
niu, atidžiu ir greitai patarna-
vimu.

Gautus paštus siuntinius
mes pakvituojame ir pasiun-
čiame sąskaitas per 24 valan-
das.

Atsilankykite į bet kuri mūsų
skyrių ir pareikalaukite Vėdėjo
parodyti jums palidytą kopiją ap-
draudos poliso nuorašą nuo DUKU
IKI DUKU.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,

Philadelphia 6, Pa.

Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

Room 10, Ellis Building
409 W. Broadway
BOSTON 27, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8784

39 Raymond Plaza, West
NEWARK 3, NEW JERSEY
Telephone: MIchell 2-5334

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FREemont 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TAshmore 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Avenue
ROCHESTER, N. Y.
Telephone: BAKER 5-5223

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

11 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, FEBRUARY 15 1958

Vilniuje prieš 40 metų

Čia pateiksiu žiupsnelį atsiminimų iš tų savo nuotykių, kurie susidarė 1918 m. sugrįžus man iš Rusijos į Lietuvą. 1918 m. pradžioj teko gyventi Voroneže, į kurį 1917 m. rudenį buvo nusikraustęs vadinamasis Centrinis Lietuvių Komitetas pabėgėliams šelpti. Begyvenant Voroneže pripuolamai teko gauti kelis, ėjusius Vilniuje "Lietuvos Aido" numerius, kurie Voroneže apsisitėjusių lietuvių tarpe ėjo, taip sakant, iš rankų į rankas, nes visiems buvo be galo įdomu, kas dėjos tuo metu Lietuvoje. Kai tuos "Lietuvos Aido" numerius perskaičiau, tai ne tik man vienam, bet ir kitiems susidarė įspūdis, jog lietuviai savo tėvynėje jau turi šokią tokią savivaldą ir žiną, gėnį po žingsnio eina prie visiškos nepriklausomybės. Tų pat metų kovo ar balandžio mėn. pradžioj sužinojom apie Lietuvos Tarybos paskelbtą Vasario 16 dienos nepriklausomybės aktą. Toji žinia daugelio mūsų širdyse sukėlė ne tik didžiausią džiaugsmą, bet ir nepaprastą pasiryžimą prisidėti prie tolesnio atkurtosios Lietuvos valstybės ugdymo bei stiprinimo. Tas mūsų pasiryžimo ir džiaugsmo jausmas buvo nuolatinis mūsų minčių palydovas, ir savo pokalbiuose prisimindavom dar d-rą J. Basanavičių, d-rą V. Kudirką ir kitus, kurie savo nenuilstamais darbais buvo įkvėpę lietuviams jausmą išsivaduoti iš tų visų pinklių, kurias dėjo svetimieji lietuvių tautai numarinti arba sunaikinti. Tokių minčių apgaubti daug kas įgavo paskatinimą ruoštis grįžimui į Lietuvą.

Kelionė į Lietuvą

Aš pats buvau apimtas nepaprasto noro tuojau grįžti į savo tėvynę. Prikalbinau kitus savo du draugus pasiruošti į tą grįžimo kelionę. Nutarėme išvažiuoti traukiniu iš Voronežo gegužės 1 dieną, kada tuometinė rusų komunistų valdžia ruošėsi daryti dideles manifestacijas. Tokią dieną pasirinkome todėl, kad įvairūs komunistų valdžios pareigūnai buvo daugiausia susirūpinę tos manifestacijos pasisekimu ir į kitus dalykus neturėjo laiko dėmesį atkreipti. Kai įsėdome Voroneže į traukinį, tad jis laimingai mus nuvežė į Maskvą, o iš ten kitu traukiniu palyginti greit pravažiavome Smolenską, paskui Vitebską ir dar už Vitebsko nuvykome ligi Polotos stoties, kur prasidėjo vadinamoji demarkacijos linija. Iš Polotos ėjom pėsti nedidelę distanciją ligi Polocko miesto, kur jau viešpatavo vokiečiai, kurių kariniai daliniai buvo tada gana gausingi.

Tuo metu rusų komunistų vyriausybė buvo sudariusi su Vokietijos vyriausybe separatinę taiką ir visoki karo mūšiai buvo sustoję, bet tiek vo-

kiečiai tiek rusai savo karinius dalinius dar laikė prie tos demarkacijos linijos. Pagal vokiečių nustatytas taisykles kiekvienas sugrįžėlis turėdavo atlikti karantiną (sveikatos tikrinimo laikotarpį). Bet ir tada davus atitinkamam pareigūnui piniginį kyšį galima buvo gauti raštas, jog tas karantinas yra atliktas, ir nereikėdavo tokiu būdu išbūti tam tikrose patalpose vieną ar dvi savaites. Aš taip pat daviau tik penkias markes vokiečiui, ir visas buvo gerai atliktas. Tos penkios markės man neatrodė tada didelės, nes aš vokiečių banke buvau išsikeitęs rusiškus (carinius) rublius ir už kiekvieną rublį gavau vieną markę. Kadangi tokių rublių mano kišenėse buvo keli tūkstančiai, tai tiek pat tūkstančių buvo ir vokiškų markių, o vietiniai žmonės tada man sakydavo, kad vienam žmogui per mėnesį gali užtekti apie pusantro šimto markių.

Pirmos dienos Lietuvoj

Nors Polocke teko pabūti tik kelias dienas, bet tuojau gavau patirti, kad žmonėms vyraujanti valdžia yra grynai vokiečių karinė valdžia. Iš pradžių maniau, kad tik Polocke, arba Gudų krašte, tokie dalykai dedasi, o pačioje Lietuvoje, kaip tada man atrodė, visas kitaip turi būti. Atvykęs į Vilnių tuojau pajutau, kad esu jau Lietuvoj, mano numylėtoji tėvynė. Tuo momentu jau buvo praslinkę beveik 3 mėnesiai nuo Nepriklausomybės akto paskelbimo. Pirmiausia pasiteiravau, ar bendroji Lietuvos padėtis yra jau pasikeitusi. Man buvo trumpai atpasakota, kad beveik visas stovi toj pat būklėj, kaip Vasario 16 dienos akto metu, būtent: visas yra tvarkoma pagal vokiečių karinės valdžios nurodymus; susisiektas iš vienos apskrities į kitą tegalimas tik su tam tikru leidimu; daug kur visokios rekvizicijos dar pildomos. Pakitėjimas yra įvykęs maisto gavimo srity, būtent: krautuvėse galima laisvai pirkti ir be maisto kortelių, tik žymiai brangesne kaina, bet ne visi žmonės turi tam pakankamai pinigų. Kitas svarbus pakitėjimas — tai atsiradimas laisvesnio galimumo jaunuomenės švietimo srity, todėl ūmai iškilo reikalas ruošti įvairius vadovėlius mokykloms, ypač gimnazijoms, kurių anksčiau, prieš 1914 metus, buvo labai maža ir tai dėstomąja nelietuvių kalba.

Darbas prie knygų

Nors vokiečių karinė valdžia buvo gana griežta, bet mūsų žmonėse po Vasario 16 dienos akto paskelbimo nuolat didėjo viltis, jog greit visas

turės pasikeisti ir patys lietuviai valdys savo žeme. Tokia viltis ir mano širdy smarkiau sustiprėjo. Ir kai iš pirmos dienos po atvykimo Vilniun pritapau prie vadinamosios Knygų Leidimo Komisijos, kuri priklausė d-rų J. Basanavičiaus tvarkomai Lietuvių Mokslo Draugijai, ir ėmiau koreguoti pradėtus spausdinti lietuviškus vadovėlius, o taip pat ruošti ir mano paties vadovėlius, tad tokis darbas, nors kartais ir būdavo labai ilgas, suteikdavo tik daugiau smagumo ir stipresnės sveikatos, nes kiekvieną kartą tekdavo pajusti, jog turi malonų palydovą, t.y. džiaugsmą, jog jau pradėdama atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

Dirbant prie knygų ar vadovėlių leidimo teko man iš pat pradžių pastebėti, kad šitoj darbo srity nepaprasto uolumo ir pasišventimo rodė Mykolas Biržiška, kuris ne tik pats rašė knygas, bet ir kitus mokėjo gražiai prikalbinti, kad parašytų reikiamų knygų ar vadovėlių. Kartais savo pokalbiuose su draugais mes stebėjome M. Biržiškos nepaprastą energiją. Tokiuose savo pokalbiuose dažnai dar pasakydavome, kad esame padarę klaidą dar prieš 1914 m. būtent: nors tada savo krašte beveik negalėjome turėti gimnazijų dėstomąja lietuvių kalba, bet ne pro šalį būtų buvę, jei visų reikiamų vadovėlių būtų buvę paruošti tik rankraščiai.

Pirmiausia man teko Kuktos spaustuvėj logaritmų knygelės korektūros žiūrėti; jau buvo prieš tai išžiūrėta keturi puslapiai, kaip man aiškino, tiek darbo paėmė kaip paprastos knygos keturi lapai. Mat, tie logaritminiai skaitmens buvo renkami paprastu būdu ir todėl net kelios korektūros negalėdavo pašalinti klaidų. Mat, skubant tokiais atvejais daug kas galima pamiršti. Tada aš patariau, toki vadovėlį spausdinant, viską daryti fotolitografijos būdu, nes buvo naudotasi vokiečių atitinkamu vadovėliu. Taip ir buvo padaryta, ir skaitmenų korektūra atkrito, ir pati knygelė greičiau buvo išleista, negu visos kitos.

Laikraščio leidimo kliūtys

Taip pat plunksnos darba man teko dirbti prie laikraščio "Lietuvos Aidas", kurio oficialus redaktorius buvo A. Smetona, o faktinis redaktorius Petras Klimas. Be šiaip įvairių straipsnių, kuriuos ra-

šiau, teko man dar tvarkyti "Lietuvos Aido" vadinamąsias paskutines žinias. Kadangi "Lietuvos Aidas" buvo išleidžiamas rytais, tai man tekdavo tiesiog eiti į spaustuvę tarp 4 ir 5 valandos ryto. Buvo tatau nakties laikas, o naktimis vaikščioti po Vilniaus gatves reikėdavo turėti iš vokiečių karinės valdžios tam tikras leidimas. Kai eidavau tokiu laiku gatvėmis, tad beveik niekad netekdavo matyti einant civilinių žmonių, o tik prabėgdavo vienas kitas šuo, kuriems tokie leidimai nebuvo reikalingi...

(Tąsą pirmadienio n-ry)

Galvosūkis Nr. 1

Jums duodama dvylika sviedinių. Vienuolika sviedinių yra vienodo svorio, o dvyliktasis yra truputį kitokio svorio. Nepasakyta, ar jis yra kiek sunkesnis, ar truputį lengvesnis.

Vartodami svarstyklės, neturinėte svarstyti, ir sverdami tik tris kartus, turime surasti tą skirtingo svorio sviedinį.

Primename, jog nežinia, ar ieškomasis sviedinys sunkesnis ar lengvesnis. Pabrėžiame, jog kiekvienas sviedinių pridėjimas, nuėmimas ar sukeitimas jau sudaro naują svėrimą.

Asmuo, tinkamai išsprendęs šį galvosūkį dvių savaičių laikotarpyje, gaus NAUJIE-NAS išsius metus. Sprendimus prašome siųsti NAUJIE-NŲ adresu, ant voko užrašant Galvosūkis Nr. 1.

Da, Da, Da!

Washington. Aviacijos brig. gen. Homer A. Boushey papasakojo, kad sykį paklaustas vandenilinės bombos, "tėvas" Dr. Edward Teller, kaip jis mano, ką galima būtų rasti, nuskrėdus į mėnulį, atsakė: "Ruskins".

"Faileriai"

— HEXTON, Anglija. — Ūkininkas Gus Oliver pranešė, kad pro jo ūkį, medžioklės metu, šunų ruja vijosi lape. Saiga vienas šuo, atsiskyrė nuo rujos, įsoko į jo namo virtuvę, pasigrobė luitą, ką tik iškepto duonos pudingo ir jį teberydamas vėl pasivijo savo ruja.

— Nieko sau, aš manau. Bet, kaip papa sako, yra daug kitų dalykų, kurių mums šiandien labiau trūksta.

PASIMATYKI SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS. Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

12 — NAUJINIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, FEBRUARY 15 1958